

Brassói Lapok

Előfizetési példány

Árusításba nem bocsátható!

XL. évtolyam

2. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Szerda

1934. évi január 31

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott újján fizet. az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 6 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király utca 56-58. Telefon-zámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK MAROSVÁSÁRHELYT!

Demokrácia és közéleti züllöttség

A Chautemps-kormány hajója megfeneklett a panamák, szélhámosok, a közéleti romlottság felkavarodott tengerének piszkos hullámaiban. A kapitány mindent elkövetett, hogy mentse a hajót: kidobta róla a megbízhatatlan tisztet, de már ez sem segíthetett. Új tisztikarnak kell jönnie, amely ismét csendesebb vizekre vezeti az államhajót.

Staviskyk és Sacasanok, Raynaddlyk és más megvesztegetett kormányférfiak mindig voltak. Mindig voltak csalók és becsapottak, vádlók és vádlottak. A nevek változtak, s a dobogó is, ahonnan a vádat harsogták és ahonnan a számonkérés elhangzott, változtak a kormányok és uralmi rendszerek, a szín és a szereplők személye is más volt, csak egy maradt örök és változatlan: a színjáték cselekménye. 1892. december 20-án például Deroulének neveztek Henriot-t, a Stavisky szerepét Cornélius Hertz alakította, a vád villámait pedig Clemenceaura, a tigrisre csaptak le. Abban a pillanatban, a lélegzefojtott dermedt csendben s az utána kirobbanó féktelen tombolásban úgy tűnt, hogy: no, most ütött a demokrácia végórója, a Panama-botrány fergetege elsöpri az új, java fejlődésben levő társadalmi berendezkedést, alapjait és felépítményével együtt. De, csodák csodája, a francia demokrácia nem halt bele ebbe az éjszakadadba és földindulásba, aminthogy a Dreyfus-affér sem lendítette ki sarkából. E nagy közéleti botrányokból megújulva és megismersodva került ki s ha a színjáték statisztái el is hullottak a kemény és öldöklő harcban, a demokrácia új életre támadt és még csak ezután, egy sötét, véres és fájdalmas emléktű korszakban mutatta meg igazi erőit.

A francia demokrácia nem halt bele a megválasztásokba és most sem mondhatja el róla magát, hogy a hajótt beszédét az Action Française csenevész rojalista gárdájának temperamentumos vezére, Daudet. A harriádok és a lámpavas-agitátorok eltűnnek majd a párisi boulevardokról, a forgószél magával sodor egy pár közéleti személyiséget, a börtönök megtekinnek közbecsült és közmegegyeztetett férfiakat, pofozók csattannak és filippikák mennydörögnek, kormányok buknak és kormányok jönnek. Reformokat léptetnek életbe, intézményeket ejtenek és támasztanak fel, s e nagy katarzishoz új erőt merítve, megtisztulva, formájában talán változva, de lényegében megmaradva marad fenn a francia nép társadalmi és politikai életformája: a demokrácia.

A belső megújulás kimeríthetetlen erőforrása, a tisztulás vágya, a nyílt diskusszió, a bátor és szabad szavazás önmagával, hibáival, fogyatkozásaival, tévedéseivel és botlásával — ezek teszik ki a demokrácia lényegét és ezek különböztetik meg alapvetően minden más uralmi és berendezkedési formától. Például a diktatúrától, amely a közéleti romlottságot tulontúl ismeri, s mert a tekintélyelv nem tűr nyílt vitát, nemcsak megtűrni kénytelen, hanem akarva-nemakarva intézményessé teszi. Az abszolutisztikus uralmak idején vihar és intézményesen burjánzik a korrupció, mint az uralkodó kaszt kiváltsága, minden hatékony társadalmi ellenőrzés nélkül. A purifikátornak hallgass a neve és börtön az osztályrésze. A panama ellen nincs védekezés, nincs dobogó, amelyről országgá harsoghatná vádjait és számonkérését, a saját száján lakat, kezén a cenzor vasökle s az ügyész nem a büntőre, hanem a „pártitűzre”, az alattomos „forradalmárra” sujt le irgalmatlan szigorral. A korrupció kelevénye nem fakadhat ki, hanem lappangva terjed mérgező anyaga a bőr alatt, felszívódik a szervezetbe, belekerül a vérkeringésbe, mignem a szervezetben elhatárolódik a halálos kór. A legújabbkori dikta-

Véres utcai harc követte Párisban a Chautemps-kormány bukását

Egész éjjel tartottak a zavargások s a rendőrség jóideig tehetetlen volt

Doumergue visszautasítása után Daladier kapott megbízást az új kormány megalakítására

Páris, január 30.

Szombaton, a késő esti órákban érkezett meg a jelentés arról, hogy a szombaton tartott minisztertanács megpecsételte a Chautemps-kormány sorsát; akárhány-szor is sikerült neki bizalmi szavazatot kicsikarnia a parlamenttől. Az esti órákban a rövidéletű kabinet már a múlté volt. Stavisky, a halott kalandor erős volt és a sirból is megbuktatta a botrány felkavart hullámaival bemocskolt Chautemps-kormányt.

A kormány lemondásával egyidejűleg a párisi utca szenvedélyei ismét kirobbantak. Ezuttal azonban sokkal mérgesebben és harciasabban, mint amikor a Chautemps-kormány a támadások pergőtűzét látszólag fölényesen és diadalmasan állta. A párisi főiskolák hallgatói kezdtek meg a tüntetést, amelyhez később a kommunista érzelmi munkásoknak mintegy kétezer főnyi tömege csatlakozott. Ez a szenvedélyes és harcias „egységfront” egész szombaton este hangos tüntető menetekben járta be a francia főváros utcáit. A rendőrséggel több helyen szembekerültek, de nem sokat zavartatták magukat.

A rendőrség erélytelensége aztán megbosszulta magát, mert az éjszakai órákban a tüntetés egészen komoly polgárháborúvá fajult. A Stavisky-botrány kirobbanása után is voltak viharos tüntetések a párisi utcákon, azok azonban a szombat éjszakai eseményekhez képest egészen eltörpültek. A tüntetők nem elégedtek meg azzal, hogy

kicsavarták a kerítések vasrudjait, hanem nekiláttak a gázlámpáknak, azokat többől kidöntötték és a kiáramló gázszlopokat meggyújtották.

A világitógáz kísérteties fáklyák gyanánt égett és sistergett. De a tüntetők rombolási vágyát ez sem elégítette ki. Megrohanták az újságárusító bódékat és azokat is szétrombolták. Majd a törmelékeket halomba hordták és meggyújtották. Az utcákon a gázfáklyák és az újságbódékból rakott máglyák fénye világította meg azután a fejleményeket.

turák szemléltető példáit adják ennek a tézisnek. Még ha kezdetben mutatkozik is valamelyes szándék a korrupció kigyomlálására, szabadszavú sajtó és a nyílt kibeszélés lehetőségének hiánya szervi bajja teszi a korrupciót s ha itt-ott kóstolót adnak is a diktatúra „példát statuáló” szigorából, lassan feladják a harcot az ezerfejű hydra ellen.

Igy válik a korrupció az elnyomó uralmak végzetévé ugyanakkor, amikor — bármily fáj-

A tüntető csoportok elvágják a tüzőtők jelzőberendezéseinek vezetékeit is, úgyhogy a tüzőtőaktányák nem kaptak jelzéseket az utcai tüzekről. Emiatt csak későn vonultak ki a máglyák és égő gázömlések tüzeinek eloltására. A rendőrség

szinte tehetetlen volt a zavargókkal szemben.

A késő éjszakai órákban kapott csak erősítést és léphetett fel erőteljesebben. A tüntetők azonban addigi győzelmeiktől megintasodva, szembeálltak a karhatalommal, úgyhogy az égő torlaszok és gázfáklyák között elkecseregett és véres utcai harcra került a sor.

Mindkét oldalon elszántan folyt a harc s a rendet csak a kora reggeli órákra sikerült végérvényesen helyreállítani. Az utcai harcok azonban rengeteg sebesült áldozata volt. A rendőrség több tüntetőt vett őrizetbe. Ezeknek számáról egyelőre nem számolnak be a jelentések.

DALADIER KAPOTT MEGBÍZÁST

Lebrun köztársasági elnök egyébként egész vasárnap folytatta az új kormány megalakítására vonatkozó tárgyalásokat. E tárgyalások nem vezettek eredményre. Lebrun többek között Doumergue-nek is felajánlotta a miniszterelnöki tárcát, de az ősz politikus magas korára való hivatkozással a megbízatást elhárította magától.

Hétfőn délelőtt háromnegyed 11 órakor Daladier volt miniszterelnök távozott az elnöki palotából és a várakozó hírlapíróknak kijelentette, hogy az elnök neki ajánlotta fel a miniszterelnöki tárcát. Azt is kijelentette, hogy végleges választ még nem adott, mert előbb tájékozódni akar a vezetőpolitikusoknál. Az a szándéka, hogy erőlyes tekintélykormányt alakítson, amely visszaállítja a kormány tekintélyét és a köztársaságba vetett bizalmat megszilárdítja. Tárgyalásainak eredményéről hétfőn este tesz jelentést Lebrun elnöknek.

Összeültek Kölnben a felvonuló katolikus ifjak a hitlerista ifjusági szervezetekkel

A rendőrség ismétellen betiltotta a katolikus szervezetek gyűlésezését és felvonulását

Köln, január 30

Vasárnap délelőtt elkecseregett összeülködés játszódtott le az „Új Németország” nevű katolikus ifjusági egyesület és a hitlerista ifjusági szervezet között.

A katolikus ifjusági szövetség vasárnapi gyűlésre kért engedélyt, amit azonban a rendőrség, ismerve a szervezet éles ellentétét a hitleristákkal, megtagadott. A katolikusok azonban nem sokat adtak a tilalomra és parádés felvonulást rendeztek. A katolikus ifjak

egyenruhában, zászlókkal, énekelve, tüntető menetben haladtak végig a főutakon, miközben röpiratokat és folyóiratokat osztogattak. A propagandairatok arra buzdították a fiatalokat, hogy a hitlerista szervezetek helyett a katolikus egyetemes tömörüljenek. Az ifjuhitleristák erre ugyancsak megrendezték a maguk felvonulását s ahol két ilyen tüntetőoszlop szembetalálkozott, sértő kifejezések és kihívások röpködtek a levegőben. Ilyenformán a város több pontján kisebb-nagyobb összeülködések zajlottak el, amelyekbe néhol a rendőrség is beavatkozott. A kölni katolikusok között az a hír is keringett vasárnap, hogy a hitleristák több templomba betörték.

A rendőrség újabb szigorú rendeletet adott ki, amely megtiltotta a katolikus ifjuservezetek gyűlésezését és felvonulását és szigorú óvintézkedéseket tett, hogy a tilalmat újból meg ne szegjék.

Az összeülködések áldozatairól nincs részletes jelentés.

Tessék kívágni és eltenni!

15. sz. SZELVÉNY

a B. L. januári

regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab januári szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934. januári havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszedhetők **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizományosnál (Cosmopolis, Calea Grivitei 10); **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában; **mindenütt máshol**: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan uton kapják meg, mint az újságot.

Tűz a kolozsvári süketnéma-intézetben

Pánik az álmukból felriasztott süketnéma gyermekek között

Kolozsvár, január 30
Vasárnap hajnalban 4 órakor a honvédtitkai süketnéma intézet padlásán könnyen végzetessé válható tűz ütött ki, amely néhány pillanat alatt az egész tetőzetet lángborította.

A tüzet a szolgálatos rendőr fedezte fel, aki először revolverével a levegőbe lőtt, hogy az intézeti személyzetet felriassza, majd amikor ez hiábavalónak bizonyult, dörömbölni kezdett az intézet kapuján. A zajra végre felébredt a személyzet és hozzálátott ahhoz, hogy az intézetben lakó süketnéma gyermekeket biztos fedél alá menekítsék.

Az álmukból felriasztott süketnéma fiúk és lányok között valóságos pánik keletkezett. Egyikük sem tudta elkép-

zelni, hogy mi történhetett. A hiányos öltözetű, ágyukból kihúzott gyermekeket az épülettel szemben fekvő vakok intézetében helyezték el. A megrémült gyermekeket, mintegy 40 lánykát és 20 kis fiút még órák múlva sem lehetett megnyugtatni...

A lángoló tetejű épülethez csakhamar kivonult a tűzoltóság és az állandó készenléti levő katonaság is, akiknek sikerült a tüzet lokalizálni és megakadályozni, hogy a lángok teljesen meg ne semmisítsék az épületet. A tető és a padlás így is a tűz áldozatává esett.

A hirtelen keletkezett tűz, a hivatalos megállapítás szerint, kéménytűzből támadt.

DIANA

közönségpályázat eredményét a zsűri 1. évi február 4-iki számunkban közli.

A gróf maga elé hívatta feljelentőjét és kinyitotta ládáját. A kereskedő visszadöbbsz. Ezeregyéji kincsek hevertek szeme előtt. A gróf pedig zsebébe nyúlt és helyben kifizette.

Ezer bocsánatkérések közepette engedték szabadon. Szentpétervárra ment, hogy miért, nem tudni. De visszafelé jött az orosz követek mély alázattal fogadták. Gróf Alexei Orlov, II. Katalin kegyence egyszer az ansbachi uralkodó herceg fülébe sugta:

— Ez az ember döntő szerepet játszott a forradalmunkban...

A bayonnei gróf, a 2000 esztendő csoda hallotta ezt a sugást és mosolygott. Majd az uralkodóherceg felé fordult s egy levelet vett elő:

— Ismeri ezt az írást és ezt a pecsétet?

— Nagy Frigyes...

— Igen... de azt, hogy mi van benne, sohasem fogja megtudni...

Nem volt katonája, nem gyilkolt, nem volt erős, nem volt miniszter, mégis mindenki tartott tőle. A végén már a kisebb uralkodókat is lecsémezte. A heseni hercegnél halt meg, hölgyek között, mert idős napjaira férfit nem engedett maga mellé. Halála után a herceg lázasan vette magához iratait. Most megtudja, ki és mi ez az ember? Kormányok nyomoztak utána. A francia. Az orosz. A porosz. Senki sem tudta, ki s mi igazán. De most kezében az iratok s a levelek.

Nem árultak el semmit. S eltűntek a kövek is. A krözusinál krözusibb vagyon.

Nem nyomoztak ellene. Nem volt gyanús. Nem volt botrány körülötte. Nem látta magát főbe. Utolsó pillanatig ur volt, 2000 éves, milliárdos.

Még azok sem szólaltak ellene, akiket tönkretett. Pedig tele volt velük Európa. Csak most kezdik sejteni, megállapítani, ki volt igazán?

Az egyetlen komoly, zseniális, világra szóló, összehasonlíthatatlan szélhámos. Nem holmi Stavisky.

Ezért méltatlankodik, miközben 500 millióját siratja, a csendes, ostoba Bayonne!

Mikes Imre

— Epekő-, vesekő- és hólyagkőbeteg, valamint azok, akik húgysavas sók túlszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűviz állandó használatával mellett állapotuk enyhülését érhetik el. Az orvosi gyakorlat számos kiváló férfias hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a **Ferenc József** viz biztos és rendkívül kelmésen ható hashajtó s ezért prostatabetegségek-nél is ajánlják.

Ujabb összeesküvést lepleztek le Spanyolországban

Madrid, január 30

A spanyol rendőrség ismét nagyszabású letartóztatásokat eszközölt. Egyedül Saragossában 140 embert vettek őrizetbe. A rendőri jelentés szerint újból anarcho-szindikalista összeesküvés készült s ezért váltak szükségessé a rendkívüli óvintézkedések.

HA BUTORAIT

TÖLÜNK VÁSÁROLJA. 3 ELŐNYE VAN:

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz
3. Készpenzért nagyon olcsón és hűtelben is nagyon kedvező feltételek mellett vásárolhat!

SZÉKELY & RÉTI

BUTORGYÁN R.-T., TG.-MUREŞ

FIÓKOK BUCUREŞTI—BRAŞOV

Bayonne-i Saint-Germain, a 2000 éves gróf, aki „személyesen látta Jézust”

Páris, január 30.

Bayonne méltatlankodva tiltakozik.

A kis francia város önértékét mélyen sérti, hogy azt híresztelik róla, egyedül Stavisky tette ismertté azzal, hogy takarékos, kispolgári lakóitól ravasz furfangokkal, hamisított ékkövekkel 500 millió frankot kicsalt. Nem! Nem igaz! Stavisky hitvány semmiség, említésre nem méltó porszem csupán Bayonne igazi nagy szülöttjéhez, Saint-Germain de Bayonne grófhhoz képest. Az arány a kettő között, mintha a gyufalángot az őrző naphoz hasonlítjuk. Össze sem lehet mérni őket. A hasonlóság nem több, mint hogy mindketten ékszerekkel dolgoztak.

De miféle hulladékok voltak a Stavisky kövei a Saint-Germainéhoz viszonyítva!

Vajon ki ez a gróf?

Aki elolvasta Nagy Frigyes emlékiratait, vagy Voltaire levelezését, annak felrémlik a gróf neve. Gyakorta szerepel az uralkodó és a zseni sorai között. Mint megfeszíthetetlen talány. Lángész. A világ leggazdagabb embere. Kábító titkok tudója.

De hogy honnan jött, ki volt, mi volt, erre ezek az iratok sem felelnek.

Csak annyi bizonyos, hogy a hétéves háborúban az udvar megbízásából béketárgyalásokat vezetett s e minőségében megszámlálhatatlan milliókat fektetett bele különböző ipari vállalatokba. Mások millióit. S alapított Oroszországban, Poroszországban, Párisban, Bécsben, Rómában, Barcelonában, Lisszabonban. Holmi grófokat, hercegeket, minisztereket, udvaroncokat félvállról intézett el. Nagy sakkhuzásait királyok, császárok, uralkodó főhercegek segélyével hajtotta végre. XV.

FINTA ZOLTÁNNAK és HUSZÁR EMILNEK,

a B. L. munkatársainak közös műve, s

„KÖKERESZT”

amely a B. L. január havi ajándék-regénye.

Páratlanul érdekes, rávilágító és a mai bukaresti szegénysors magyarság helyzetét vetítő egész ez a könyv, amely nemcsak mint regény izgalmas és értékes, hanem mint kortörténeti dokumentum is megízé.

A B. L. minden előfizetője számot tarthat erre a könyvre.

A B. L. minden olvasója megkaphatja a pompás regényt,

ha a lapban megjelent szelvényeket összegyűjtötte és akár a megbízott kezeihez, akár közvetlenül a kiadóhivatalhoz beküldi.

A regény kezelési díjában olvasó és előfizető egyaránt 4 lej fizetnek.

Lajos és Pompadour asszony bizalmasa volt. A modern mammoth-tőke legeszeveszettebb mandarinjainak kölkekezése szegényes életmód az ő fényűzése mellett. Fantasztikus kölkekezéseinek alapjául a kincsesládája szolgált. Ez a láda zsúfolva volt hihetetlen nagyságu és szépségű ékkövekkel.

Az irodalom, ami a századok során Saint-Germain gróf körül kialakult, óriási. A rejtély azonban nem oldódott meg. A gróf azt állította és sokan, még világ-szerzte ismert nagyságok is, vakon hitték, hogy sokszáz éves. Mi több, 2000 éves.

— Ön ezekben ismerle Jézus Krisztust is? — szölitotta meg egyszer Nagy Frigyes.

— Nagyon jól ismertem. Kellemes volt a kapcsolat közöttünk. A templombeli je-

lenet óta azonban nem volt alkalmam látni őt...

Az uralkodó tudta, hogy a gróf hazudik. Tehát a szolgájához fordult, hogy kitapasztalja, méltó-e urához?

— Mondja, kedves barátom, igaz az, hogy a gazdája oly idős?

— Ah, Felség, erre nem felelhetek Önnek... hiszen mindössze 300 éve állok a szolgálatában! — felelte a lakáj szemrebenés nélkül.

A modern kutatás mindössze annyit birt megállapítani, hogy gróf Saint-Germain 1705-ben született Bayonneban. S 1784-ben halt meg Károly hesseni uralkodóherceg kastélyában, fiatal nők karjai között, akik magukhoz szorították és átkarolták a haldokló aggyastyánt.

A 2000 éves titok

Egy saarbrückeni folyóiratban olvashom Karl Heinrich v. Gleichen-nek, gróf bayonnei Saint-Germain kortársának, aki a dán király követe volt Párisban, emlékiratait, amelyek hű és művelt tollra valló képet nyújtanak a 2000 éves titokról. A követet 1759-ben Lambert lovag özvegye meghívta egy estélyre, amelyen Franciaország legelőkelőbbjei vettek részt. Ezek a legelőkelőbbek valami tudományos kérdéssről beszélgettek, amikor egyszerűen, de mégis rendkívül feltűnően öltözött ar lépett a szobába. Kalapját, kardját a háziasszony ágyára dobta és a társalgók felé fordult:

— Önök nem tudják, mit beszélnek. Ebben a kérdésben egyedül én vagyok illetékes. Oly alaposan kitanulmányoztam, mint a zenét, amellyel felhagytam, mivel az ismeret legfelsőbb határáig értem el...

Az előkelőségek tisztelettel elhallgattak.

A közbeszóló Saint-Germain volt, a legcsodálatosabb titkok ismerője, akinek részére a király Chambord várát szabad rendelkezésre bocsátotta. Tudták, hogy a titokzatos gróf estéit XV. Lajosnak és Madame Pompadourral tölti, tudták, hogy a gróf után egész Páris szalad, tudták, hogy Saint-Germain rendkívüli jelenség.

A háziasszony a dán követet bemutatta Saint-Germainnek. A követ elmondotta, hogy Olaszországban járt és nagy hozzáértéssel beszélt a grófnak az itáliai műkincsekről, főképpen a képekről.

— Meg vagyok elégedve Önnel! — jegyezte meg a gróf. — Ön megérdemli, hogy tucat olyan képet mutassak Önnek, amelyet Olaszországban sohasem láthat...

„Szavát valóban betartotta! — írja a követ. — Mert a képek, amiket mutatott, oly sajátosságok és tökéletesek voltak, hogy sokban felülmúlták a klasszikusokat...”

De a gróf nemcsak képeket mutatott a követnek. Hanem egyebet is. Ime:

„Bámulatos nagyságu és teljességű színes gyémántokat. Azt hittem, Aladin csodalámpája előtt állok. Többek között láttam egy szörnyű nagyságu opált

s egy tojásnagyságu szafírt, amely minden nemeskőnek, melyet melléje tartottam, fényét lútsugározta. Ékszerszakértő vagyok, de semmi okom sem volt e kövek valódiságában kételkedni, ámbár elképesztő nagyságuk voltak...”

Egyébként a gróf, írja a követ, elragadó közör volt. Beszédjébe belekábultak az emberek. Sokszázéves eseményekről szemtanu módjára beszélt. Például arról, mint bizott rá valamit V. Károly. Ha hitetlenkedők voltak jelen, akkor nem mondotta, hogy a sokszázados eseménynél maga is jelen volt, hanem a dolgokat oly élethűen oly részletességgel, oly adatszertűen és bizonyítékokkal alátámasztva adta elő, hogy nem lehetett kételkedni benne: ez az ember csak személyesen győződhetett meg arról, amit előad. S néha elszölte magát:

— VIII. Henrik erre felém fordult...

Aztán gyorsan, mintha elszölte volna magát, kijavította:

— ...vagyis a herceg felé fordult...

„A történelmet a legkisebb részletekig ismerem! — folytatja a követ. — Képeket és jeleket idézett a legtávolabbi időről oly természetességgel, ahogy mi saját korunkról sem vagyunk képesek beszélni...”

Egyébként Saint-Germain de Bayonne gróf egyforma tökéletességgel beszélt franciául, németül, angolul, olaszul, oroszul, spanyolul, portugálul. A tömeghit az volt, hogy valami életelixir birtokában van. Sokan becsületüket tették rá, hogy a gróftól látták már 50 esztendővel ezelőtt is s csöppet sem öregedett. Így a velencei francia követ, valamint Morin, az emlékiratozó dán követ feltétlen szavahihető követségi titkára.

Az életelixir, kétségtelenül, legenda volt. Ezzel szemben a grófnak csodálatos festékanyagok voltak birtokában. Talán ezekkel készítette fantasztikus ékköveit is. E festékanyagok gyártására alapította világszerre a gyárakat, de a gyártási titkot soha el nem árulta s a milliók mindenütt elusztak, mielőtt az igazi gyártás elkezdődött volna.

Egyszer Píemonban lefoglák. Valami váltó miatt. Egy kereskedő jelentette fel.

Bethlen István újra kilépett a magyarországi politikai porondra

Külföldi előadás-sorozata után nagy beszédet tartott Debrecenben — A belpolitikai és külpolitikai kérdésekben egvarant „tanácsot adott” a kormánynak

Budapest, január 30.

Bethlen István gróf az utolsó két esztendőben, tehát lemondása óta, feltűnően keveset szerepelt a magyarországi belpolitikai életben. Most azután, külföldi előadókörútjának befejezése után, ismét a nyilvánosság elé lépett. A debreceni Arany Bika-szálló nagytermében mondott hatalmas beszámolót, amely iránt egész Magyarországon érthetően óriási érdeklődés nyilvánult meg.

Bethlen István kétórás beszédében foglalkozott a magyar bel- és külpolitika legidősebb kérdéseivel s beszédét, amint a távirati jelentés kihangsúlyozza, több ízben szakította félbe dörgő taps és tetszésnyilvánítás.

— Nincsenek belpolitikai ambícióim, — mondotta beszéde bevezetésében — az ország belügyével csupán néhány tanács megadása szempontjából foglalkozom. 1931-ben azért mondtam le egy győzelmes választás után, mert az volt a meggyőződésem, hogy a világválság előtti tízéves munkám minden eredményét és ezért a nemzet áldozatkészességét inkább veheti igénybe olyan férfi, akit nem terhel a tízéves múlt ellenszenvvel és támadások miatt megcsorbult tekintéllyel. Gömbös személyes jóbarátom s őt teljes erőmmel támogatom is, amit nem tennék meg, ha azt hinném, hogy az országot rossz útra vezeti.

A következőkben Bethlen megállapította, hogy a magyar parlament rendszeresen működik, ami az ellenzéknek is érdeme. Az osztályharc pedig mintha elsimult volna az országban. Azonban Magyarország is világválsággal áll szemben, amellyel a kormány a legnagyobb elismerést érdemlő munkát végzi. A gazdasági válság annyira fokozódott, hogy a mezőgazdaság ma már egyáltalán nem fizeti ki magát. A szabadkereskedelem az egész világon csődbe jutott. A világ most a szociális szervezkedés és a szociális szolidaritás korát éli, amelynek tanát Gömbös a nemzeti egység gondolatával fejezi ki. Elve: mindenki egyért — egy mindenkiért. Most elsősorban a mezőgazdaságot kell megmenteni, mert az tartja vállain az egész nemzetet. Föltétlenül szükség van a mezőgazdasági termékek árának emelésére, a közterhek, iparcikkek árának és kamatterheknek csökkentésére. A kormány mindkét utat követi, de meg kell állapítani, hogy még nem megfelelően. A bolettán, a mezőgazdasági kivitel támogatásán és a minőségi termelés felkarolásán kívül Bethlen a gabonamonopólium helyett az őrlési monopólium bevezetését ajánlja, amely szindikátusba tömörítene a malomokat s így az állami ellenőrzéssel lehetne a gabonáraárak kialakulását befolyásolni.

Fejtelegetve a valutapolitika kérdéseit, megemlítette, hogy az állami költségvetés 12 millió pengő hiányt mutat fel, amit a kormány könnyen eltüntethet. De nem tartja megengedhetőnek, hogy a terheket a polgárok újabb adófülléirevel küszöböljék ki. A gazdákra le kell venni a szükségadót terheit, de a pénzügyminiszternek olyan jövedelmi forráshoz kell nyulnia, amelyek nem jelentenek újabb megterhelést. A gazdaadósságok csökkentése céljából azt javasolta, hogy szervezzék teljesen újra a magyar hitelszervezetet. A kormánynak be kell avatkoznia a kérdésbe s lehet, hogy ezzel beleütközhetik egyes igazgató urak érdekeibe, de csak javát szolgálhatja a pénzügyminiszternek, amelyeknek mérlege erősen megkötőzölhat a vagyon rovatban szereplő behajthatatlan adósságok miatt.

A magyar kiviteli mérleg megjavítása szempontjából melegen támogatja azt az olasz tervet, amely Olaszország, Magyarország és Ausztria hármas összefogását készíti elő. A kormánynak csökkentenie kell az ipari cikkek árát s ha a gyárosok nem hajlandók erre, akkor az elavult vámvédelmi rendszer felülvizsgálatával be kell engedni a külföldi árukat, hogy azoknak beözönlése törje le a gyárak ellenállását.

A gazdasági orvosszereket a társadalmi és gazdasági szolidaritás, nem pedig a liberális kapitalizmus elve alapján kell megszerezni, — mondotta Bethlen általános tetszés közepette. — Politikailag konzervatív vagyok és sem a nyaklónéküli nyugati demokráciából, sem semmiféle diktatúrából nem kérek. E szempontok tiszteltbentartásával vagyok hajlandó megszavazni az általános, titkos, egyenlő választójogot.

Ezután sorra foglalkozott a külpolitikai kérdésekkel. A nemzetközi helyzet olyan vigasztalan képet nyújt, mintha vége lenne a népek együttműködésének. A világban újabb állig felfegyverkezést és egymással farkasszemet néző tábornokok akarják biztosítani. Azonban nem szabad tulsóttét szíben megítélni a világpolitika jelenségeit, mert nem az együttműködés korszaka ért véget, hanem az együttműködés ama formája, amelyben a legyőzöttek kénytelenek voltak együttműködni a győzőkkel.

kel, az egyenlőség teljes hiánya mellett.

— Ennek az állapotnak Németország vetett véget, — mondotta Bethlen — és ha másért nem is, de ezért föltétlenül hálával tartozhatunk Németországnak. Ez a korszak többé soha fel nem éledhet.

A következőkben Magyarország külpolitikai célkitűzéseiről beszélt.

— Tudjuk, — mondotta, — hogy vannak barátaink. De azért, mert vannak barátaink és van erő mögöttünk, legyen bátorságunk azokhoz is fordulni, akik ma még nem barátaink és igyekezzünk őket is megnyerni.

Bethlen a folytonos tapsokkal és helyeslésekkel meg-megszakított beszéd után részt vett a Bika-szállóban rendezett társaságban s az üdvözlő beszédekre hosszabb politikai pohárköszöntővel válaszolt.

Elutazott a bolgár királyi pár

A romániai bolgár kisebbség sorsának javításával a két ország közötti barátságos kapcsolat kiépítését célozta a látogatás — Nem született jelentősebb politikai egyezség a királyi látogatás során

Bukarest, január 30.

A királyi vendéglátó-napok vasárnap végetértek: a bolgár uralkodópár és Musanoff miniszterelnök kíséretükkel ugyan csak Giurgium át elhagyták Romániát.

A négynapos látogatás politikai programjának nagyrésze szombaton délután és vasárnap ment végbe. Musanoff bolgár miniszterelnök és külügyminiszter Tatarescu miniszterelnökkel folytatott megbeszélései után szombaton délután fél 4 órakor felkereste a betegeskedő Titulescu külügyminisztert s több mint három óra hosszat tárgyalt vele. Este a külügyminisztérium diszvacsorát adott a bolgár kormányfő tiszteletére, aki vasárnap délelőtt újból hosszabban meglátogatta Titulescut, majd ismét tárgyalt Tatarescu miniszterelnökkel.

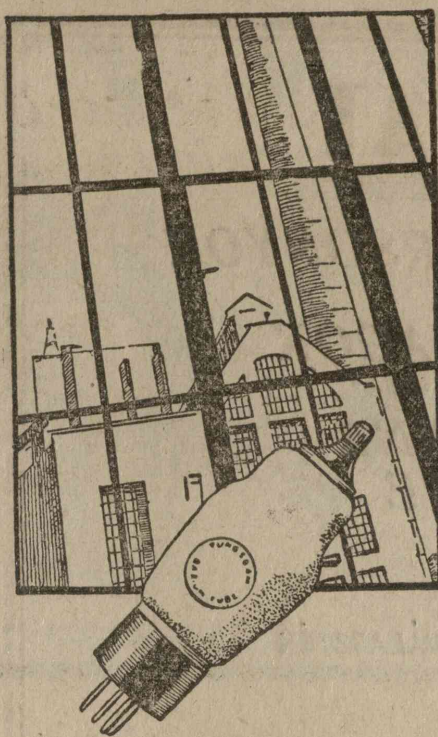
Az államférfiak tanácskozásairól vasárnap délután hivatalos közleményt adtak ki, amely szerint részletesen megtárgyalták a két ország között függőben levő kérdéseket s abban állapodtak meg, hogy a kialakult megoldási módokat mindkét miniszterelnök előterjeszti kormányának, hogy ezután egyezménybe foglalhasák azokat. A tárgyalások gyakorlatilag főként a dobudzsai agrár-reformmal, a nyugdíj és jóváértélti ügyekkel, valamint a bolgár kisebbség tanügyeivel és egyházi problémáival kapcsolatos kérdések körül folytak. A főtörökvs az volt, hogy a dobudzsai bolgár népkisebbség helyzetének megjavításával lehetővé tegyék a két ország viszonyának kimélyítését.

A Curentul tudni véli, hogy a talán már február 2-án aláírásra kerülő Balkán-paktumot illetőleg Musanoff ama felfogásának adott kifejezést, miszerint Bulgária a kétoldali megegyezések híve a Kellogg-paktum szellemében s mint a Népszövetség tagja, az adott körülmények között nem óhajtott lemondani azokról a revíziós lehetőségekről, amelyekre a népszövetségi alapokmány 19. szakasza módot nyújt. Általában Bulgária fölélegesen tart minden regionális együttműködési törekvést, amely egyidejűleg próbálja megoldani az összes balkáni problémákat. Ennek fogva a bolgár miniszterelnök a két ország közötti ellentétek elsimítására helyezte a fösulyt, minthogy a Balkán-paktumhoz való hozzájárulását amugysem tekintti most lehetségesnek.

A hivatalos tájékoztatás alapján tehát a bolgár királyi pár és kormányfő látogatása egyelőre csak a két ország viszonyának felenyhülését és a barátságosabb kapcsolatok kifejlesztési lehetőségét eredményezte.

UDVARI VADASZAT

A bolgár uralkodópár egyébként teljesen a hivatalosan megállapított program szerint töltötte a vasárnapot, vendégeskedésük utolsó napját.

ÉGBENYÚLÓ GYÁRKÉMÉNYEK

hirdetik a „TUNGSRAM“-művek nagyságát... Mélyreható tudományos kutatás és évtizedes tapasztalatok dolgoznak itt szüntelenül azon, hogy rádióját élvezetesebbé tegyék... Így jött létre a modern rádiótechnika csúcsteljesítménye a legmodernebb „Tungsram“ rádiócső.

TUNGSRAM

Készül az államvédelmi törvény

A bolgár királyi pár látogatásának lezajlásával a belpolitikai élet hétfőn visszatért rendes medrébe.

Mária anyakirályné, aki csak a vendéglátásra való tekintettel utazott haza Belgrádból, ahova Mödling után nemrégiben ment hosszabb tartózkodásra Marioara jugoszláv királynéhoz, hétfőn délelőtt visszautazott a szerb fővárosba. Újra elutazott Miklós királyi herceg is, aki — mint ismeretes — Ausztriában és Svájcban a katonai si-kiképzést tanulmányozza mostanában.

A kormány tagjai hétfőn délelőtt 10 órai kezdettel minisztertanácsot tartottak Tatarescu elnökletével. A minisztertanács, amelyen Titulescu nem vett részt, délig tartott s a kiadott hivatalos közlemény szerint Antonescu Victor igazságügyminiszter előterjesztését hallgatta és vitatta meg az új államvédelmi törvényről, amelyre vonatkozólag lamandi belügyi alminiszter vasárnap kijelentette Jasiban, hogy szigorúan büntetni fog mindenféle felforgató mozgalmat, sőt még azokat is, akik a fasiztikus korporatív, testületi képviselői rendszer bevezetését propagálják az országban. Ez a célzás nyilván Goga programjára és Mihalache ploesti beszédére vonatkozott, amelyben a nemzeti-parasztpárt vezére amellet szállott sikra, hogy éppen a demokrácia érdekében a szenátust a korporatív rendszer alapján kellene újjászervezni.

A minisztertanács befejeztével Tatarescu miniszterelnök kihallgatásra ment az uralkodóhoz, aki ebédre is magánál marasztalta. Valószínűleg ezen a kihallgatáson dönt el, hogy a keddre kitűzött minisztertanácsot, amelyen a trónbeszéd végleges szövegét állapítják meg, a király elnökletével tartják-e meg, s hogy a kormány részleges átalakítása most, az új parlament megnyitása előtt történjék-e meg, avagy csak később?

Különben a decemberben választott parlament a hivatalos lapban közzétett program szerint csütörtökön föltétlenül összeül s az ünnepélyes megnyitás formáságai után nyomban hozzákezd az igazolási vitához.

— Elhajósodásnál, köszvénynél és cukorbetegségeknel a természetes „Ferenc József” keserővíz javítja a gyomor és a belek működését és előmozdítja az emésztést.

Bognárné végre megtört

Budapest, január 30.

Az alagi bestiális férjgyilkosság tettese, Bognár Istvánné, a hosszú ideig húzódó nyomozás során, valószínűleg a szombati helyszíni szemle hatása alatt, végre megtört és töredelmes beismerő vallomást tett. Szombaton késő este először vallotta be a vizsgálóbíró előtt, hogy nem dulakodás közben, hanem előre megfontolt szándékkal gyilkolta meg férjét.

— Ahogy ott láttam halva — mondta Bognárné sirva — valami irtózatoss félelem fogott el. Mindenáron el akartam tüntetni tettem nyomát. Félig örültem, szinte eszméletlen állapotban estem neki férjem holttestének, darabokra vagdaltam és rohantam, hogy eltüntessem a hullarészeket.

Bognárné a beismerő vallomás után po-

pot kért s annak meggyónt, majd megáldozott.

A gyilkos asszony fiáról, a 14 éves Bognár Pistáról tudvalevőleg kiderült, hogy semmi köze anyja rémtettéhez és meg is szüntették ellene az eljárást. Ennek ellenére a gyilkosság árnya ráncézódik a szerencsétlen gyermekre is. A Bulovszky utcai reáliskolából, ahol a fiu tanult, az igazgató csendes eltanácsolta s így félbe kellett hagynia tanulmányait.

Tegyen egy próbát a hírneves
fenségesen illatosított
Germandrée
szappannal

PÁRISI DIVAT

SELYEM-BÁRSONYOK

sima és mintás

LAMÈE-ANYAGOK

arany — ezüst — acél — viel-or

MONNA-VANNA

VELOURETTE

DUBARRY

HAWAIA

LEGMAGASABB FOKU VÁLASZTÉK

GALLIA-NÁL

BRASSÓ, Piața Libertății (Szabadságtér) 3 sz.

A kolozsvári munkakamara közgyűlésén

A minisztériumi kiküldött nem akarta megtérni a magyarnyelvű felszólalást

Jumanca elnök érdekes állásfoglalása

Kolozsvár, január 30
A kolozsvári körzeti munkakamara vasárnap délelőtt tartotta meg szokásos negyedévi közgyűlését a városháza dísztermében. A népes közgyűlésen, amelyet Jumanca József grafikai munkás, a kolozsvári munkakamara elnöke vezetett le, Fedorca munkaiügyi és minisztériumi kiküldöttön kívül Dés, Torda és Beszterce munkakamarai kiküldöttei is megjelentek.

Az igazgatósági tanács jelentésének elhangzása után az egyik kiküldött magyar nyelven szólalt fel, ami ellen Fedorca minisztériumi megbízott sulyos kirohanást intézett. Ezután Jumanca elnök emelkedett szólásra, aki kifejtette, hogy a kisebbségek anyanyelvüket a lozsvári kereskedelmi és iparkamarában is zavartalanul használhatják, a mit ő, román létére sem kifogásol és így itt sem lehet megakadályozni, hogy az egyes kiküldöttek magyarul, illetőleg anyanyelvükön beszélhessenek.

A további felszólalók közül többen sulyos szemrehányásokkal illették a munkakamarát, mert rövid működése

nagyobb részt adminisztratív ügyekben merült ki, ami arra mutat, hogy az egész intézmény feleslegesnek bizonyul.

Sulyos viharokat váltott ki a tanonclétszám szabályozásával foglalkozó hivatalos javaslat letárgyalása, amely a munkanélküliség mesterséges fokozása és a kontárok elszaporodásának lehetőségét mellett foglalt állást.

A közgyűlés „legszenzációsabb” felszólalása a munkakamarai tisztviselők felvételi vizsgájával kapcsolatban hangzott el. Jumanca elnök ugyanis a vizsgáztatások ellen állástfoglaló felszólalóknak válaszul, Leon Blum, az ismert francia szociáldemokrata vezér egyik legutóbbi beszédére hivatkozva, leszögezte, hogy az intellektuális munkanélküliség okát a régi generáció „klasszikus” kiképzésében kell keresni. „Az a generáció — mondta Jumanca — amely a régi iskolákban szerezte képeztetését, nem felel meg a kor követelményeinek és így a munkanélküliség keserű kenyerét teljesen megérdemli!”

A gyűlés egyébként a késő délutáni órákban ért véget.

Ujabb halott a nyomorúság frontján

Megrendítő csiki dráma, amely két család szájából üti ki a falatot

Fegyverét használta az erdőőr a törvénytelenül erdőlő székely ellen
A székely meghalt, az erdőőr börtönbe került

Íkszereda, január 30.

Nemcsak köztudomás szerint, hanem ténylegesen is Csikmegye az országnak az a része, ahol legnagyobb a nyomor. E silány területen minden időben keményen meg kellett dolgozni. Nyáron sziklás szántóföldekkel és kaszálókkal gyűrűkózik a székely, míg késő ősztől kora tavaszig naponta az erdőt járja. Másiképpen sehogysem kerül elő a napi sovány kenyere.

Ebben az évben különösen nehéz sorsuk van a székelyeknek. A multnyári hatalmas esőzések és az azokat követő sorozatos árvizek terményeiknek tulnyomó többségét tönkretették. Így aztán egyedüli kenyérkereseti forrás a fa maradt. Az a fa, amit törvényes úton nehéz megközelíteni. A sorozatos erdészeti intézkedések tették hozzáférhetetlenné.

A kenyér kell. A nyomorúsággal küzdő ember nem minden esetben tartja szem előtt a törvényeket. Különösen a székely nem, ha fáról van szó. Tulajdonának tartja az erdőt s a falópás szemében nem bűn, hanem csak a hatóságok kijátszása. Barbó József csikjenőfalvai gazda is a hatóságokat akarta „kijátszani”, amikor a csikszentmihályfalvai közbirtokosság erdejében alaposan megrakta szánját tiltott fával. Nem is volt ideje a töprengésre, mert otthon hiányzott a kenyér, az adóvégrehajtó mindennapos volt. A föld fenekéből is pénzt kellett előteremteni.

Eppen sulyosan terhelt szánjával kifordult az erdőből, amikor szembe találkozott Kósa Árpád csikszentmihályi erdőőrrel. Kósa megállásra szólította föl. A tettenért székely nem szívesen, de teljesítette a parancsot. Nem is gondolt komolyabb következményre, hisz hozzá hasonló nyomorgóval van dolga, akinek meg kell értenie kétségbeesett helyzetét: nem szívesen ment ő idegen közbirtokosság erdejébe, de kénytelen volt véle. Hajtotta a gond, a nyomorúság, melynek nem akar egyszer vége szakadni.

A hatósági erdőőr, aki másfélszer lejtért került és őrizi az erdőt, halálos komolysággal fogta fel a helyzetet. Néhány nappal ezelőtt rendelkezést kapott ő is, hogy az elszaporodott erdőkivágásokat meg kell akadályozni. Könyörtelenül kell eljárni a „fatolvaj” székelyekkel szemben, mert ellenkező esetben fölborítják az erdészet egész rendjét.

Az erdőőrnek is családja van. Föltétlenül szüksége van arra a másfélszer lejre. Tehát teljesítenie kellett kötelességét, ellenkező esetben oda az állás. Sok az ajánlkozó, mással töltik be. Keményen lépett föl szenvedő sorsával szemben.

Szigorúan megparancsolta, hogy a fát azonnal vontassa a község háza udvarára. Barbó

könyörgésre fogta a dolgot. Kérte az erdőort, ne bántsa a fáját. Engedje hazavinni azt, hisz szüksége van annak az árara. Vegyen föl inkább jegyzőkönyvet. Büntettesse meg. Valahogy eligazítja a törvénnyel a dolgot, csak most engedje utjára.

Kósa azonban nem engedett. Ragaszkodott „parancsa” végrehajtásához. A falópáson ért kétségbeesett székely meg is indult, de amikor a két község felé ágazó keresztúthoz ért, lovai közé vágott s nem Csikszentmihály felé, ahogy fegyverrel a vállán az erdőőr parancsolta, hanem a csikjenőfalvai utra tért. Fegyverrel megrakott szánja a fagyos levegőt:

Állj meg, mert lövök! De a fáját mentő székely nem hallotta, vagy nem akarta. Egymás után zuhantak az ostorcsapások a hatalmas teher alatt párolgó lovakra s kétségbeesetten zizegett a hó a kenyeret jelentő fával terhelt szán talpai alatt. Ujabb kiáltás: Állj meg, mert lövök! A vágató székely azonban nem ballott semmit.

A következő pillanatban Kósa kezében eldőrdült a fegyver. A fáját mentő székely legurult a szánról. A vágató lovak lassítottak, majd megálltak. Mire a törvényt képviselő erdőőr Barbóhoz ért, két megüvegesedett, szemrehányó szem meredt feléje. A golyó jól talált.

STALIN: Minden ütésre ütéssel válaszolunk

Moszkva, január 30

Stalin vasárnap többórás beszédben számolt be a politikai helyzetéről, első sorban a külpolitika állásáról és a háborús veszélyről. Mint a szovjetvezetőknek az utóbbi időben tartott nyilatkozataiban, úgy itt is a japán támadás veszélye szerepelt első sorban. Stalin ismét a Szovjet békeakarát hangsúlyozta, mondván, hogy a Szovjet nagyon szeretné a rendes jóviszonyt fenntartani Ja-

pánnal, amely célból fel is ajánlotta neki a megnevezési szerződést. Sajnálna, hogy Japán erre nem volt hajlandó.

— Mi azonban el vagyunk készülve a meglepetésekre — folytatta Stalin — és nem félünk a fenyegetésektől. Minden ütésre ütéssel válaszolunk.

Végül kijelentette a szovjetvezér, hogy Németországgal is szeretné a teljes jóviszonyt megteremteni.

Schmitz és Teufel harca

avagy

a házépítés új tudományos alapja

Temesvár, január 30

Schmitz Ferenc dr. házat épített. Ebben igazán nincs semmi különös. Előkelő ügyvéd, volt polgármester. Így még érthetőbb. De ezenkívül sváb vezér is és a bajok e harmadik minőségével kapcsolatban törtek ki a házépítés körül. Mert, kérem szeretettel, ha egy módos polgár házat épít, mit csinál először? Elkészítteti a tervet, anyagot vásárol, fát, téglát és a többi, ahogyan ez a házépítés tudományának kis könyvében elő van írva. Jó polgárhoz illő gondossággal vizsgálja, hogyan lehetne minél kevesebb lejtekből jó és olcsó anyagokból felépíteni az új otthont olyanformán, hogy később sváb nemzedékeknek is biztos hajlékuk szolgáljon. Így volt ez ő-

idők óta. Volt!... csak hogy erre a voltára, — ujjában a sváboknál sem divat adni. Legujabban. Amióta erre vonatkozóan a Führer kiadta a tizparancsolatot.

Eszerint a házépítés rendjéből mindössze annyi tartandó meg, hogy ma sem ajánlatos a tetőnél kezdeni. Egyébként sutha dobandók az összes eddigi elképzelések és az iparosoktól és mesteremberektől árajánlat helyett keresztlevelet kérendő. Mert, ugyebár, ezt minden egyszerű sváb koponya megérti, hogy ezen az alapon sokkal biztosabban nyugszik, mintha az anyag minőségét vennék figyelembe?

Ezután elképzelni sem tudom, hogyan történhetett, de Schmitz Ferenc dr. el-

fejtkezett erről az új, de annál alapvetőbb igazságról. Elkezdte a házat építeni a régi elavult rendszer szerint, a nélkül, hogy egyetlen keresztlevelet birtokában lett volna. A házon ugyan ez nem látszott meg, de annál inkább a sváb néptanács hivatalos lapjában, amelyben megjelent egy felháborodástól fűtött írásmű, — mondhatnánk vádirat, — melynek írója alapos leckéztetésben részesíti Schmitz Ferenc dr.-t, minősítve hetetlen feledékenységeért. Schmitz dr. sem volt rest, válaszolt és — szinte szégyellnem leírni, — árral, minőséggel védekezett, ami természetesen, még fokozta a felháborodást és a nyilatkozat újabb nyilatkozatokat szült. Egy darabig szorgosan olvastam napról-napra, a legutolsót már nem olvastam el. Akartam, de a szemem rátévedt az aláírásra: Tenfell Megijedtem, letettem a lapot s így, egyelőre, nincs módomban beszámolni, hogy Tenfell mit helyez kilátásba Schmitz Ferencnek, az árja paragrafus megszegéséért.

*

Ami talán nem is fontos. Majd elintézik egymás között Schmitz és Teufel, illetve a Teufelek. A mi részünkről — a kik a legforróbban németellenes napokban sem voltunk bojkott-partiak — fontos annak a kérdésnek a felvetése: mit szólna a sváb hivatalos lap, illetve mit szólnának olvasói a sváb iparosok és kereskedők, ha ez a mozgalom széles körökben helyeslésre találna és nemcsak ők néznék meg, hogy kinek a boltjába, kinek a műhelyébe tévednek be?... A pereat akkor is ilyen hangos lesz, ha azokkal a sváb kereskedőkkel és iparosokkal szemben kerül az élv megvalósításra, akiknek vevőikre — hogy sokat ne mondjunk — nyolcvan százalekben nem német és — főleg! — nem árja?...

Asztalos Sándor

HIREK

Baradlai László:

OPERETT

A táncoskomikus, aki egy menekült orosz nagyherceget játszik, derekon kapja a temperamentumos szubrettet, aki viszont amerikai milliárdos-leány és úgy megforgatja a ledegőben, hogy az embernek ijedtében eláll a lélegzete.

— Majdnem kitérte a nyakát — állapítják meg kissé csalódottan az előttem levő sorban. Határozottan elégedettek, hogy nem történt semmi. A pénzükrét? Nem igaz?

Valószínűtlen világ ez itt a színpadon, este nyolctól tizenegyig. A deszkákon csupa nagyherceg, csupa milliárdos szaladgál, akiknek soha sincs dolguk rendőrséggel, ügyességgel, adóégrehajtóval és számlás-emberrel. Ezek itt, valószínűtlenül boldog emberek, akik folyton szerelmesek. Összejönnek és szakítanak, hogy újra összejöhessenek. Ha valami nagy bánatuk van, énekelni kezdenek és komoly családapáknak a nyáluk folyik, amikor a szobalánynak öltözött nagyhercegnő flirtel a színpadon, aki viszont koronágrófi vagy amerikai szikvizgyáros, énekelni kezdi.

— Egy éjszakát, ó, adjon nekem ehegy éjszakahát...

Valószínűtlenség a színpadon és valószínűtlenség a nézőtérben.

A mese, amit vékony lére eresztve, de bő körzettel ellátva találnak fel az operett-szakácsok, amolyan „diétás” koszt. Gyenge gyomru emberek kosztja. Szirupos, mint a málnaszörp és édes, mint a cukrászdában elfogyasztott tizedik krémes-béles. És senki nem rontja el a gyomrát. A dívatárukereskedő, aki délelőltől az adóhivatalnál gyermekei életére hipatkozva könyörög „még csak” kétnapi haladékot, kifényesedett szemmel figyeli, hogy Jean az inas-nagyherceg a végén megkapja-e Juliskát, akarom mondani a szobalány-nagyhercegnőt, vagy sem? Fia a görölkeztelen combjait vizsgálja és közben végignyálja a szájaszélét. Közben a színpadon ilyen dialogus folyik:

A szobalány, aki nagyhercegnő: Moszkában én őriztem a koronagyémántokat. Mikor a pörösek jöttek, beállított Voronszkij, a népbiztos.

Az inas, aki nagyherceg: Szegény szerelmem, képelem mit állt ki.

A szobalány, aki stb.: Rámrohant, mint egy dühödt padkan. Lehelletéből borszagú vagy áradt és felém bögött: A csókot adok, akarom, büszke nagyhercegnő.

Az inas, aki stb. (rettegve): És maga? És maga?

A szobalány (a lehető legegyszerűbben): Leoltam!

Az inas stb.: Hála Istennek. Szent Vladimir oltalmazta kegyedet.

A karzaton gyengébb idegzetű háztartási alkalmazottak kidagadt erekek figyelnék. Izgalmas pillanatok. A „cselekmény”, ahogy mondani szokás, dübörög.

A nagy csendben, minden átmenet nélkül megszólal a zene. A holdfény előnti a színpadot. A primadonna előlép, hogy jobban belekerüljön a reflektorfénybe, szerelmese, a nagyherceg, a foga között sziszegi:

— Bestial! Ne takarjon.

— Pukkadjon meg — susogja szerelmes gyöngédséggel vissza a nő és szendén mosolyog a közönség felé.

Süt a hold. A zene tangót játszik. Szent Vladimir védelmezettje harsány koloratúrával beénekel:

Emlékszik az utolsó moszkvai éjszakára? Emlékszik a tétre, a forró teára? Emlékszik-e? Emlékszik-e?

A nagyhercegnék végre sikerül előre-furakodni. Beáll a fénybe és egyhén hamis hangon, ég felé fordított szemekkel, válaszol:

Régi emlék, ó, be szép, régi táncok álma és szíveimben benn...

A zene-fortissimo megszólal és mindent elnyom. Hálalennek egy hangot sem lehet érteni. Azután táncolni kezdenek. Be-

— Tordamegyei hírek. Tordai tudósítók írja: Lup Gerászim tordai 16 éves fiú a napokban szánkázás közben egy töltényt talált az uton, amellyel játszani kezdett. Eközben a töltény felrobbant és annak lövedéke a fiú bal kezének tenyerébe hatolt bele. — Popa Jakab sinfalvai legény a kocsmában összetalálkozott régi haragosával: Popa Constantinnal. A haragosok veszekedni, majd verekedni kezdtek, amelynek hevében Popa Constantin kőst ragadott és Popa Jakabot jobb lábán meg-szurta. Az eljárás megindult. — Jonescu Antal gazdasági tanárt, a tordai földművesiskolánál a napokban igen közel ment egy lóhoz, amely egy répvágó hajtány elé volt fogva. A ló kirugott és a tanárt teljes találattal arcon érte. — Midler Elza 4 éves tordai gyermek az üveggyári kolóniában a konyhakemencéről játéka közben magára huzott egy forró vízzel telt fazekat, amely a gyermeket súlyosan össze-égette. — Pálffy Gábor munkásra, aki Mész-kőn egy kőbányában dolgozott, ráomlott egy kőrakás, amely olyan súlyos külső és belső zúzódásokat okozott, hogy a munkás néhány órával a szerencsétlenség után meghalt.

ABLAK

Tizenhárom, tizenhárom párba lartozó francia ifju, csupa intellektuel, főleg diákok, találkozást és megbeszélést tartottak Berlinben tizenhárom fiatal német intellektuallal. A utóbbiak természetesen egy párba lartoztak.

Ennek a találkozásnak nagy szimbólikus jelentősége van. Az öregek Német-országa és az öregek Franciaországa szarvasbika módjára akasztják egymásba a politikai agancsait, rázzák, cibálják, keményen döngetik egymás koponyáját. Már-már le sem ülnek egy asztalhoz tárgyalni. Ugyanakkor a fiatalok megpróbálják megháyni-petni a két országot, a két nemzet aktuális kérdéseit. Izgalmasan érdekes lehetett például az a diskurzus, amelyben a francia diákok szembe-allították a francia állampolgársági felfogást a németek konok és zord „fajvédő” elveivel. A franciák azt mondják, hogy Franciaország számára az állampolgárságnak csak egyetlen kritériuma van: a Volonté d'être français: a franciának lenni akarás. És ez nem a mult századi liberalizmus szüleménye, hanem sokkal régebbi keletű. Mikor az 1600-as években Északamerikában telepítették a franciákat, az ottani rézbőrűek közül azokat, akik barátsággal viseltettek irántuk, nyomban elismerték francia állampolgároknak s így lettek az indiánok „Franciaország örök gyermekei.”

A berlini ifjusági kongresszusnak különösen ennél a pontjánál mi, kisebbségi magyarok, igazán csak a franciáknak tudunk helyeselni.

— IDŐJÁRÁSEJELENTÉS. A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint: A hőmérséklet általában megenyhül, nyugatról borult, ködös idő várható. Lassu felmelegedés mellett, sokhelyen különösen északnyugaton, kisebb havazások.

— BUDAPESTRE ÉRKEZETT VILMA HOLLAND KIRÁLYNŐ FÉRJE. Budapestre jelentik: Vasárnap a magyar fővárosba érkezett Vilma holland királynő férje, Henrik királyi herceg. A magas vendég a Dunapalotában szállt meg. Látoztatásának célja nem ismeretes.

— KÉT SÜLYOS AUTÓSZERENCSETLENSÉG TORDÁN. Tordáról jelentik: Január 25 és 26-án Tordamegyében két autószerencsétlenség történt. Az egyik színhelye a Torda-felvinci országút volt, ahol a Salamon Róza tulajdonát képező 289. számú kolozsvári teherautó összeütközött Beke Samu nagyenyedi bérkocsi-tulajdonos tojást szállító szekerével. A teherautó a szeker elé fogott lovakat halálosan összezúzta, a szekeret súlyosan megrongálta. A kocsisnak csodálatosképpen semmi baja sem történt. A teherautó soffőre ellen, szabálytalan hajtás miatt, megindult az eljárás. — A másik karambol a tordai Gyárvárosban történt. A „Distributia” petroleum Rt. 202 számú teherautója ki akarta kerülni a Tompa Testvérek agyagáru vállalatának egylovas fogatát. A kocsis, aki nem vette észre az előző akará teherautót, hirtelen befordult az utkanyarulatnál, mire az autó az uton keresztül álló fogatot elgázolta. Emberéletben nem esett kár. A rendőrség ebben az ügyben is bevezette a vizsgálatot.

— MOLNÁR FERENC KOMOLY BETEG. Bécsből jelentik: Az itt időző Molnár Ferenc, a nagynevű magyar író, súlyos beteg. Beszállították egyik bécsi szanatóriumba, ahol az orvosok megállapították, hogy súlyos cukorbeteg és a betegsége komoly jellegű.

táncolnak a görölök is. Minden ok nélkül a hátuk középig csupaszok és ugyan-csak minden ok nélkül szteppelnek.

A közönség tapsol és kiabál: Hogy volt! Abban a reményben, hogy a végén ugyan egymásra találunk és a koronagyémántokat visszakapjuk, csendesesen és zajtalanul felkelek és kilépek a sorsból.

A közönség püsszeg. — Neveletlenség — mondja egy kövér hentes akinek a nyála csurog az előzetből.

Nem vártam be a főjelenetet. A cárt, aki duett után megjelenik a színpadon, áldását adja a párokra és visszaneszi szent

RHODINE

vízben azonnal oldódik, hatása azonnali.

Spanyolnátha,

reuma, migrén

ellen használjon Rhodinet, a legbiztosabb, legártatlanabb szer e betegségek ellen.

Rhodine teljesen iztelen.

Rhodine kapható az ország összes gyógyszeráráiban és dro-gériáiban. Egy 20 tablettát tartalmazó alumínium tubus ára csak... **Lei 26.—**

egy 4 tablettát tartalmazó alumínium etűli ára ... **Lei 8.50**

AZ „USINES DU RHONE” KÉSZÍTMÉNYE

igazolvánnyal 1528 ember jött Romániába. Az országba érkező idegenek növekedő száma mutatja, hogy a mult év kiterjedt és céltudatos idegenforgalmi propaganda munkája, nem maradt eredménytelenül.

— Előzetes letartóztatásba helyezte a puskapor-tolvajokat az ügyészség. Csik-szeredáról jelentik: Részletesen megirtuk, hogy a gyimesi vasuti vonalon eltűnt öt láda puskapor. Rövid, de annál erőteljesebb nyomozás során a csendőrségnek sikerült kézrekerítenie a tetteseket, akik nem kevesebb, mint 18 kisebb-nagyobb vasuti lopást ismertek be. Bűnjellekkel egyetemben ma átadták az ügyészségnek, ahol nyomban előzetes letartóztatásba helyezték őket.

— A MIKÓ-KOLLEGIUM VÉNDIAK-TALÁLKOZÓJA. Sepsiszentgyörgyről jelentik: A sepsiszentgyörgyi református Székely Mikó-kollégium vendiákjai február 3-án műsoros táncestetélyt rendeznek. A műsor nagyon színes és eleven. Tánce, nóták és szavalatszámok mellett színrekerül Mórincz Zsigmond „Aranyos öregek” című egyfelvonásos vígjátéka is. A műsor után reggelig tartó tánc következik.

— TANFELÜGYELŐ-SZAPORODÁS CSIKBAN. Csikszereváról jelentik: Minden jel arra vall, hogy Chircá Péter volt csikszerevári tanfelügyelő kerületi felügyelővé való előléptetése nyomán tanfelügyelőszaporodás lesz Csikban. Megirtuk, hogy eddig négy altanfelügyelőt neveztek ki Chircá örökébe más és más hatáskörrel. Most aztán arról értesülünk, hogy egy „főtanfelügyelője” is lesz Csiknak. Erre az állásra a legkomolyabb, jelek szerint, néhány napon belül Chele Vasile csikszerevári igazgatótanítót nevezik ki. Az újabb tanfelügyelő hatásköre lesz ellenőrizni a melléje rendelt négy altanfelügyelő munkáját. Belfentesei tudni vélik, hogy legközelebb minden iskola mellett altanfelügyelő fog működni a kultúrznás Csikban, hogy erőteljes ellenőrzést gyakorolhasson a közoktatás terén. Tehát a kormányának megfelelő összeg áll rendelkezésére újabb, a jelen pillanatban teljesen céltalannak látszó állások halmozására akkor, amikor minden vonalon ordít a nyomor s a székely szakad bele az adóterhekbe.

— Egy tordai vendéglősné súlyos balesete. Tordáról jelentik: Budeanu Józsefné, tordai vendéglősné e hó 25-én a kora délutáni órákban súlyos szerencsétlenség érte. A Dancilla-tele autóbusszállalat egyik Tordáról elindult autóbusszárról a Torda—kolozsvári országúton az u. n. „Hármas”-nál, a Bányai-féle vendéglővel szemben lezállott és át akart menni az uton. Ebben a pillanatban a jelzett helyre érkezett a tordai 110. számú luxusautó, amely elütötte. A vendéglősné a földre esett és súlyosan összevázta magát. Az autó egy darabig, mintegy 20 méternyire még maga előtt is vonszolta a szerencsétlenség áldozatát. A vendéglősnét autóra tették és a tordai kórházba szállították be. Állapota nagyon komoly. A rendőrség a szerencsétlenség ügyében a vizsgálatot bevezette. Hir szerint a szerencsétlenséget okozó autó soffőrtjét annyiban terheli felelősség, hogy meg nem engedett sebességgel haladt és a túlkölést is elmulasztotta.

— Ujabb tömegszerencsétlenség Japánban. Tokióból jelentik: Nagaszaki kikötőjében a vihar egy emberekkel megrakott kompot borított fel. A vízbezuhanak megmentése, a dühöngő viharban meggyújtott. A halottak száma mintegy 330-ra tehető.

— NÖVEKEDIK ROMÁNIA IDEGENFORGALMA. Érmihályfalváról jelentik: Az érmihályfalvi határrendőrség most állította össze a multévi idegenforgalom statisztikáját. A statisztikából kiderül, hogy az idegenforgalmi propaganda hatása alatt, 1933-ban több külföldi érkezett az országba, mint az azelőtti esztendőben. Ez az örömdetes tény, számokban kifejezve, a következőképpen hangzik: külföldi utlevéllel 1932-ben 4114 utas, 1933-ban 4130 utas hagyta el az országot. Ezzel szemben, külföldi utlevéllel 1932-ben 3788 idegen, 1933-ban már 5143 idegen érkezett az országba. A román határrendőrség a mult évben 1372 embernek adott határátlépési igazolványt Magyarországra, míg onnan, ugyanilyen

Oroszországot, miközben a görölök a pétéroári kupolát ábrázoló díszlet telején nagy ballettel lejtének.

A színház ajtajában Ibsen, Wedekind, Toller, Goethe, Rostand és Shakespeare kiüzt szellemei rosszalólag megfenyegetnek az ujjukkal. Ijedten futok haza és a havas éjszakában önkéntelenül dalolom a nagy slábert:

— Egy éjszakát, ó, adjon nekem ehegy éjszakahát...

A hold világit.

Valóságos hold.

Érdekes. Az operett-hold sokkal valószínűbb volt...

KÖNYVNYONDA és KÖNYVKÖTÉSZET

mely évtizedek óta áll fenn, elsősorban van felszerelve és nagy vevőkörrel rendelkezik. ELADÓ. Üzemben megtekinthető. — Érdeklődők levélben megkeresését „Készpénz” jellege alatt a kiadóhivatal továbbítja.

Vezércikk helyett

A csatáról, amely a napokban a Marosvásárhely melletti Bese-erdőben lezajlott, nem adott hivatalos jelentést semmiféle sajtóiroda, tehát nem ismerhetjük az olvasó a csata résztvevőit és áldozatait sem.

Hivatalos röföf-jelentés hiányában a sorok írója csak azt jelentheti illő alázattal és megilletődéssel, hogy a fenti csatában az Élet ütközött meg és ebben az aránytalan ütközetben, amelyben az élet fegyvertelenül jelent meg ereje tudatában, a Hős elbukott... És vele együtt bukott le tíz szegény, szerencsétlen Ember is...

Mert hiszen hideg, borzalmas hideg van... ezt minden tulás nélkül meg lehet állapítani. És ebben a lelket, idegeket felőrölő fagyban, tébolyult nincstelenségben, megindul tíz ember a marosvásárhelyi külterületekről az Élet felé... amelyet nekik ebben a pillanatban a fa jelentett, sok-sok fa, Isten adománya, mely az erdőben egymás mellett hirdeti a természet nagyszerűségét és amelyeket a nyomor és hideg borzalmas óráiban arra is fel lehet használni, hogy parányi melegséget teremtsenek a fagyos órákban...

Tíz nincstelen Péter és Pál fejszéssel a vállukon, megindultak az erdő felé... De ugyanakkor elindult az Erő és Hatalom is, amit jelen esetben a főerdő és társai képviseltek méltóságuk álló tudatában...

És a harc megkezdődött... A tíz marosvásárhelyi nincstelen, aki tüstelen oduját látta maga előtt, éhez és fázó feleségeivel és gyermekeikkel, megütközött az Életért, néhány darab fáért a Hatalommal...

Sulyos és fájdalmas harc zajlott le a marosvásárhelyi Bese-erdőben.

Fejszék csattogtak, fűrészek dolgoztak és hatalmas fatörzsek zuhantak a nincstelnek lábai elé... És a következő percben lövések zaját vitte szét a hideg téli szél a levegőben...

Az erdőörök fegyverüket használták... A nincstelnek védtelenségükben megfutottak, visszafutottak a nyomorba és a nincstelenségbe...

És a büszke fák, a nyomorgók és fázók Élete, ott hevert az erdőben letarolva, megcsönkítva és megcsufolva...

A marosvásárhelyi Bese-erdőben az Élet csufos vereséget szenvedett...

Marosvásárhelyi „szenzáció”

A kisváros képzelőereje kiszámíthatatlanul és beláthatatlanul csapongó és szélsőséges... Játékos kedvében a legkisebb ügyeket, egyszerű eseményeket is a nagyszerűség jótékony köntösébe öltözteti, viszont világeseményeket is a napi események szürke és megszokott szintjére állítja le...

Egy marosvásárhelyi cigányprimás feleségének halála és annak titokzatos körülményei foglalkoztatták hosszú heteken keresztül a székely főváros érdeklődését...

Benkő Sándor marosvásárhelyi cigányprimás leányai és egyik fia messze sodródtak szülővárosuktól és Nizzában telepedtek le. A messzire elszakadt erdélyiek minden évben összekuporgattak anyanyit keresményükből, hogy anyjuknak miképp éljenek elküldhessék és a marosvásárhelyi cigányprimás felesége meg is látogatta pontosan minden évben külföldön lakó gyermekeit.

Az ideai utazás azonban szerencsétlenül végződött...

Röviddel Marosvásárhelyről való elutazása után azt az értesítést kapta feleségéről Benkő Sándor cigányprimás, hogy az a vonaton meghalt. A kisváros első hírei és felelőtlen jelentései szerint a nagy lagnyi-francia vasúti katasztrófánál végezte be a marosvásárhelyi polgárosszony is az életét. Ezt a hírt, később hivatalosan megcáfolták.

Egy újabb híradás aztán arról számolt be, hogy a marosvásárhelyi asszonyt titokzatos módon kivégezték Génában. Már arról is tudtak némelyek, hogy Benkő Sándorné kémszolgálatot teljesített és ezért hajtották végre rajta a borzalmas büntetést.

A marosvásárhelyi szerencsétlen cigányprimás, akinek közelebbi értesülései meggyőzték a halálesetről, közel állott a megőrüléshez, míg végre most megérkezett gyermekeinek levele Nizzából s ez arról számolt be, hogy Benkő Sándorné szívizélhűdés következtében halt meg a nizzai vonaton.

A kisváros képzelőereje nagyot csalódott. Nem is igen tud napirendre térni a dolog fölött.

Bűn és bűnhődés

Életfogytiglani börtönbüntetésért és sóbányáért eseng a marosvásárhelyi fegyenc

Szürke tárgyalási nap van... Olyan, amely feketeszesszerekkel kezdődik és vasúti kihágásokkal végződik és amelyen egyformán ásitának a bírák, az ügyvédek, a tanúk és az újságírók.

Nagy végtelen szürkeség borul reá a boltozatos nagy teremre, amelyben állítólag az Igazság trónol...

És ebben a nagy végtelen és semmitmondó unalomban egyszerre megjelenik egy pillanatra a Bűn — nem, nem a bűn, hanem a Nyomor...

Hideg van, tél van és a vádlottak padjára annyi semmitmondó tárgyalás után négy rongyos, csapzott haju, karikás szemű és meggyötört arcú vádlott kerül...

Nem fontos a vádirat, amelyet a tárgyalást vezető elnök egyhanguan eldarál... Nem fontos, hogy a vádlottak javarészt büntetett előéletű betörők és börtönviselt fegyencek.

Nem fontosak a kétségtelenül ügyesen megrendezett betörések, amelyek embertársaink megkárosítására irányultak. Ilyen eset ezer és ezer előfordult már az életben...

Csak az a fontos, az a tragikus, hogy Müller János huszonhétéves fiatalember, a banda vezére, aki már három évet töltött eddig fegyházban, most olyat tesz, hogy a már-már szundikáló tárgyalóterem egyszerre felébredt, az igazságszolgáltatás tekervényeiben megedződött bír-

rák és ügyvédek kezében megáll a ceruza, nyelvükön elhal a hang és a terem hallgatóságán végigfut a hideg...

Itéletki hirdetés előtt, a paragrafusokra való rideg hivatkozás előtt, Müller János, a bandavezér szót kér és kap...

És a következő pillanatban, zokogások és csuklások között, kirobban belőle:

Mélyen tisztelt Bíróság. Bűnös vagyok és bűnhődni akarok. És mert attól félek, hogyha kiszabadulok, jobb foglalkozás és megélhetés hiányában, újra a Bűnhöz fordulok, kérem, ítéljenek el életfogytiglani kényszermunkára és küldjenek valamelyik sóbányába...

A törvény azonban a paragrafusokra támaszkodik...

És ezért nem teljesítheti a bűnhődni kívánó marosvásárhelyi fegyenc kérését és a büncselekményekhez mérten, csak háromévi börtönrre ítéli el Müller Jánost, akit azonban kérésére sóbányába küld...

Müller Jánosnak felragyog a szeme... Megjelenik előtte a sóbánya, a derékig meztelen fegyenc társai és az idegölő és borzalmas kényszermunka, amelyben el kell aludni, meg kell hálnia a Bűnnek és az erre való hajlamnak...

Három évig tisztességes maradt, három évig csak dolgozni kell emberfeletti erővel, de nem kell attól tartania, hogy utoléri és hatalmába keríti a Nyomor, ami egyet jelent a — Bűnnel.

„Barlanglakó”

a marosvásárhelyi kávéházban

Beköltözködött télire a szovátai remete

Az egyetlen marosvásárhelyi kávéházban, a füstben, amelyet vágni lehet és a zajban, amely lassan-lassan eltompítja az agyakat és reánehazdik a kávéház hangulatára, egy márványasztal mellett furcsán tragikus ember húzódik meg, inkább csak mint valami szerény árnyék.

Hatalmas angol újságlepedőbe burkolódva és csapnivalóan émiyítő és keserűságu dohány illatától elkábulva, rongyosan és groteszken: a „szovátai remete”.

Ez a fogalom jólismert ebben a városban, amelytől nem messze fekszik a külföldi világfürdőket utánzó nyári üdülőhely, Szováta, amely valamikor, pár évvel ezelőtt, a konjunktúra idején, a jólét és a gondtalanság korszakában fénykorát élte.

Ennek a talán soha vissza nem térő időnek és az akkori előkelő erdélyi fürdőknek az érdekessége a „remete” volt. Rendes, de jól berendezett és „komfortos” barlangban értékesítette a hozzá fűzött és róla terjesztett sok-sok romantikát, amely ellentétben a többi hasonló önreklámmal, igaz volt...

Dr. Radványi Antal volt egyetemi magántanár és a geológia egyik legkiválóbb magyar ismerője, aki csak tanulmányutra jött, több mint egy évtizede, Szovátra itt ragadt és amikor anyagi eszközei kifogytak, a további tanulmányozáshoz egy barlangba vonult vissza, akárcsak az

őskorszakban élt kollégái és amikor egy üzleti érzéki barátja figyelmeztette reá, értékesíteni kezdte nevét, származását és multját...

Az elején sikerült... A barlang nagyszerűen „ment” és a „remete”-ről kiderült, hogy kitűnően el tud vezetni egy „mondain lokált”.

A gazdasági krízis beálltával azonban a romantika is kihalt az emberekből és a romantikával együtt lekopott a szovátai nyaralókról a „remete” is, akinek mindinkább rosszul ment.

És a remete, aki a barlangba beszivárgó sok esőtől beteg lett, meghült és elvesztette hallását, most beköltözött a székelő főváros egyetlen kávéházába.

Ott ül napról-napra a kávéház márványasztalánál, jó ismerősöktől és barátoktól kapott régi és friss angol napilapokat és folyóiratokat olvas és nem is törődik az előtte és mellette hullámozó, tarkán nyüzsgő embertömeggel.

Dr. Radványi Antal a hat nyelvet beszélő egyetemi magántanár azonban most sem akar visszatérni a civilizációhoz, a melyben ugylátszik, nagyot csalódott.

A „szovátai remete” csak a telet akarja kihúzni Marosvásárhelyen, hogy ne hogy megfagyjon barlangjában és az első napsugárral újra visszaköltözik odujába, amely talán a viszonyok jobbrafordulásával és a romantika újjászületésével újból meg fog indulni...

HALLOTTA?

A marosvásárhelyi Sport Egylet (M. S. E.) bálja, amely a régi jó világban, a város legelegánsabb bál mulatsága volt, most is fényes erkölcsi és anyagi sikerrel végződött és a bevételt az egyesület sportfelszerelésének kiegészítésére fordítják.

Hallotta, hogy ebben a bál éjszakában még a Bethlen-Kata, a Zsidó Iparosgyűlés és a Polgári bálban táncolhat a város apraja-nagyja. Már akinek pénze van hozzá. Mert amugy is táncol eleget a gondtól és a nyomorúságtól a marosvásárhelyi polgár.

Hát azt hallotta, hogy a marosvásárhelyi fiatal primadonna szökése a legkellendőbb helyzetbe hozta a Marosvásárhelyt működtető magyar színtársulatot. A társulat éppen bemutató előtt állott és iga-

a karmesternőnek kellett beugrania a primadonna szerepébe.

Az is érdekes, hogy az itt időző magyar színtársulat operette-szerzőket avatott nagy sikerrel. Berger Duci karmesternő, a tehetséges komponista és Nagy Imre táncos-komikus a librettista „Csempész-bár” címen egy szeszcsempész miliőben lejátszóód ötletes operettet írtak, amelyet szívesen fogadott a közönség.

Irodalmi érdekesség az, hogy a marosvásárhelyi „Kemény Zsigmond” irodalmi társaság, mely havonként hívó kultúrtevéket szokott rendezni, legközelebbi felolvasó ülésén hét női tehetséget szólaltat meg. Szabadeloadást, novellát, szanatóriumot és zenészműt fognak előadni a székelő főváros tehetséges irónői és művészei.

női. Az előadás iránt máris általános érdeklődés nyilvánul meg.

Az sem utolsó, hogy a marosvásárhelyi bridge-játékosok körében igen nagy örömet keltett az a hír, hogy egy pesti lap országos bridge-versenyén, amelyen az ország legnagyobb városainak legkiválóbb játékosai vettek részt, két marosvásárhelyi versenyző-pár nyerte az első két díjat. Ez a hír újabb lökést fog adni a tehetséges marosvásárhelyi bridge-játékosoknak arra, hogy tehetségüket tovább fejlesszék.

A marosvásárhelyi iparosok panaszkórusa

A marosvásárhelyi iparosok panaszkórusa ismét felzúgott és ismét jogosan... Ezúttal a betegsegélyzőpénztár ellen, amely legújabbban megalkotott törvényeivel a tönk szélére kergeti az iparososztályt.

Az összes marosvásárhelyi ipartestületek részvételével gyűlés is zajlott le ezeknek a sérelmeknek az ügyében.

Az iparosok egyöntetű kérése az, hogy olyan törvényt alkossanak, amely szerint minden iparos abba az osztályba iratkozhassék be, amelybe óhajt és amelynek terheit megbirja és ne kényszerítsék őket magasabb és súlyosabb teherbírást követelő osztályokba.

Az elkeseredett felszólalásoktól zúgó értekezlet emlékiratot szövegez. Aztán küldöttség indul Bukarestbe.

Amint ez már szokásos. És a várható eredmény?

Amint az felénk szokásos...

Hírek

— Anyát és leányát orgazdaságért ítélte el a marosvásárhelyi törvényszék. Tudósítónk jelenti: Anya és leánya, Kovács Klára és Eszter állottak a marosvásárhelyi törvényszék előtt orgazdasággal vádolva. A vádirat szerint a vádlottak mintegy negyvenezer lej értékű árut vettek át Györffy Berta rovtottmul-tu betörőnőtől, aki viszont az árut Weiss Rudolf kereskedőtől lopta, akinél, alkalmazásban volt. A vádlottak azt állították a törvényszéken, hogy nem tudtak róla, hogy lopott holmit kapnak, mert a tolvajnő őket is megkárosította néhány ékszerrel és azt mondta, hogy azokat kárpótolja csupán. A marosvásárhelyi törvényszék nem fogadta el a vádlottak védekezését és azokat orgazdaságért egy-egy havi fogházra ítélte. Mindkét vádlott megfeleltette az ítéletet.

— Ungyilkos lett egy marosmegyei aggastyán. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Fischer Lipót bátyosi 65 éves szász gazda úgy látszik csak 65 éves korában jött arra reá, hogy nem érdemes élni. Életuntagságban tegnap felakasztotta magát csűrjében és mire reátaláltak, halott volt. Eltemetésére megadta az ügyészség az engedélyt.

— Nyugdíjfizetés közben halt meg egy marosvásárhelyi nyugdíjas. Tudósítónk jelenti: Megrendítő szerencsétlenség játszódott le tegnap délelőtt a marosvásárhelyi pénzügyigazgatóságon. A nyugdíjki fizető pénztárnál Petri Lajos nyug. főkalauz, aki éppen nyugdíját akarta felvenni, egyszerre a szívéhez kapott és mire segítségére siettek, összeesett és szívizélhűdés következtében meghalt. Megállapították, hogy az aggastyán már hetek óta betegeskedik és most is nyugdíja felvételért jött csak ki lakásából. Tragédiája iránt város-szerre nagy részvét nyilvánul meg.

Előfizelőink figyelmébe!

Mindazon előfizelőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük elsőjén lejár, a mai napon postautalványt küldtünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizelőinket, szíveskedjenek ezen postautalvány felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatatlaga küldésében megszakítás álljon elő.

Bombamerényletet akartak elkövetni a budapesti Terézvárosi Polgári Kör ellen

Kialudt az elhelyezett pokolgép kanóca s csak ennek köszönhető, hogy a pokoli terv nem sikerült

Százak pusztulhattak volna el, mert éppen bál volt a Kör helyiségeiben

Budapest, január 30.

A magyar fővárost sikertelen bombamerénylet tartja izgalomban, amelyet ismeretlen tettes, esetleg bűntársak segítségével, az Andrássy-ut 47 számú palotában levő Terézvárosi Polgári Kör kaszinója ellen akart elkövetni. Ha a nagymennyiségű robbanóanyagot tartalmazó pokolgép tényleg robban, akkor — a szakértők véleménye szerint — nemcsak a kaszinó épülete, hanem a szomszédos házak is elpusztulnak. A merénylet messze felülmúlta volna a másik emlékeztető budapesti merénylet méreteit, amelyet a demokrata kör ellen követtek el annakidején.

Vasárnap hajnalban a palota viceházmestere újságpapírosba burkolt csomagot vett észre, amely a kaszinó bejáratához közel feküdt. Kibontotta a csomagot és rémülten látta, hogy abban pokolgép formájú súlyos tárgy fekszik. Azonnal telefonált a rendőrségre, amely kiszállva a helyszínre, megkezdte a nyomozást.

Az első megállapítás az volt, hogy a bomba kanócat egyszer már meggyújtották, robbanás azonban szerencsére nem történt. A bomba elkészítéséből, helyesebben a kanócból látni, hogy a merénylet nem volt „szakember”. Annyi azonban kétségtelen, hogy óriási pusztulást akart előidézni, mert nem kevesebb, mint 4 és fél kiló szemcsés löpori gyömöszölt be egy — kulacsba. A kulacs végéből egy vékony üvegcső vezetett ki s ebbe volt beillesztve a kanóc. Az egész alkotmányt cserepekkel burkolták be s a kulacs és cserep közötti helyet szeméttel töltötték ki. A kanóc vékony papírból készült és az egyik cserepbe furt lyukon át vezetett be a bomba belsejébe.

Megállapították, hogy a merénylet a pápírkancót meg is gyújtotta, azonban oxigén hiánya miatt nem jutott el a löporig, hanem csak az üvegcső száájáig. Itt kialudt. Így is nagyon kevés hiányzott hozzá, hogy a pokoli terv sikerüljön.

A bomba elhelyezéséből kétségtelenül arra következtetnek, hogy a merénylet a Terézvárosi Polgári Körnek szolgált, ahol azon az éjszakán tünceztélyt adtak. A merénylet nyilván tudta ezt és rengeteg áldozatra számíthatott.

Ugyanabban az épületben lakik még Szurmay báró volt honvédelmi miniszter, akinek élete ilyenformán szintén veszedelembe forgott.

A rendőrség óriási felkészültséggel indította meg a nyomozást, amelynek eredményéről hivatalos jelentést eddig még nem adtak ki.

A csiki jégkorongúróban:

Csikszereda kétszer is győzött Bukarest felett

Az első napon 3:0, a második napon 3:2 arányban verie a székely csapata a bukaresti Teniszkлуб kombináltját

Csikszereda, január 30.

A Bukarestben nagy elismeréssel szerepelt csikszeredai CSC jégkorongúrói szombaton és vasárnap az országos válogatott után a főváros legjobb kombinált csapatával mérte össze erejét, mely Teniszkлуб II. néven állott jégre.

Első nap dr. Balogh János bíró kezdőfüttyére a következő felállásban állanak jégre: CSC: Sprensz, — Schmidt, Löffler, — Czák, Miklós, Vákár, Bedő, Bíró és Császár.

Teniszkлуб II.: Flueraş, — Florescu, Lánea, — Valch, Marinescu, Tudor, Munteanu, Grecu és Petrovici.

Kezdet után heves támadásba kezdenek a bukarestiek. A támadásokat azonban feltűnő könnyűszerrel szerelik a csikiak s gyors tempóban viszik az ellenfél kapujához a koron-

got. Sűrű egymásutánban eredménytelen kavarodások támadnak. A harmad végefelé Miklós beadásából Császár védhetetlen korongot juttat a hálóba. Eredmény: 1:0.

A második harmadban a TCR egyenlítői akar. Támadást-támadás után vezet, de csatárai a felpályán túl nem jutnak. A CSC kitűnően szerel. Több veszélyes székely támadás után Tudorhoz kerül a korong, aki a CSC kapuja felé rohan vele. Vákár felpályán szerel s mire a TCR emberei észrevennék, mi történik, a korong védhetetlenül újól hálójukba jut. Eredmény: 2:0.

A harmadik harmadban a CSC legjobb csatársora, a Vákár, Czák és Miklós együttes veszi kezelés alá a TCR-t. Most már az egész harmad a bukarestiek kapuja előtt játszódik

NEM GONDOLKOZNI
kenyelmes, azonban az elővigyázatosság praktikusabb. Feltétlenül biztos csakis:

Primeros
GUM?

Mindenütt kapható.

le. Még egy-két támadást megkísérlelnék, de amikor látják, hogy a mezőnybe merészkedés igen veszélyes, tisztán védelemre szorítkoznak. A harmad utolsó perceiben sikerül Czákának hálóba juttatnia a korongot. Első nap végeredménye 3:0.

Második nap a CSC országos válogatott játékosai: Vákár nem állhat a jégre, mert az országos válogatott csapattal Milánóba kell utaznia. Helyébe a még eddig komoly mérkőzésen nem szerepelt Schmidt II. kerül.

Kezdőfüttyre újól a TCR támad. Látszik a játékosokon, hogy a tegnapi csorbát mindenképpen ki akarják köszölni. Azonban a támadásokat gyorsan és biztosan szerelik a székely játékosok s ők veszik át a mezőny irányítását. Gyorsabbnál-gyorsabb és szebbnél-szebb támadásokat irányítanak a bukaresti kapu ellen. A harmad a kitűnően működő védelemnek és a bukaresti csatárok erőlködésének ellenére, eredménnyel végződik. A Löffler — Miklós — Császár együttes hálóba juttatja a korongot. Eredmény: 1:0.

A második harmadban mindkét fél teljes erejével fekszik a játékba. Különösen Czákának tűnik föl szerelhetetlen áttöréseivel. Lövései egymásután szakadnak a kapura, míg az egyik kavarodásnál sarokba lök s a korong a hálón fennakad. Eredmény 2:0.

Az utolsó harmadban még vadabb tempó fejlődik ki. A CSC az elején eredményt is ér el újól Czáká révén. Már úgy látszik, hogy a TCR csatársora támadást sem kísérel meg, amikor a korong Tudorhoz kerül, aki Valch és Grecu segítségével villámgyorsan a csiki kapu elé jut s a korongot védhetetlenül a hálóba juttatja. Eredmény 3:1. Középkedés után újabb kavarodás támad s a korong ismét a csiki hálóba jut. Most már mindkét fél ritkán látott iramot diktál. A csikiak lövései a bírók zaráfüttyekor erősen veszélyeztetik a TCR kapuját. Második nap végeredménye 3:2.

A bukarestiek csiki szereplése során látszott, hogy a CSC a jégen féltelmetes ellenség.

A CSC rendezőségétől szerzett értesülésünk szerint a kitűnő jégkorongúró csapat február 2, 3 és 4-iken Csernovicban fog szerepelni.

TOMCSA SANDOR:

Ha van és ha nincs

II.

E cikkem első részében és egy „pénzes nap” részletes leírásával — mint említettem — azt a kérdést szeretném bonyolultabbá tenni, hogy a pénz mennyiben játszik szerepet az egyéni boldogság vagy boldogtalanság kérdésében. Hogy a pénzben, mint eszközben, megvannak-e azok a lehetőségek, melyek a boldogság adottságait: a nyugalmat, megelégedést, ki-elégülést stb. biztosítják.

A „pénzes napom” odakonkludált, hogy ilyen napokon sirva hajtom fejem álmatlanságra.

És ez nem is erőszkolt.

Egyrészt, mert a pénz értékelése egyéni-ként változik, másrészt — éppen a pénz majdnem korlátlan lehetőségeinek elismerése mellett — mert teljesen reménytelennek látszik, hogy valaha is olyan összeg felett rendelkezessünk, mely valamennyiben is igazolhatná azt a tévedésünket, hogy a boldogság kulcsát nem önmagunkban kerestük, hanem a pénzadta lehetőségekben, melyhez mindenki kívül az a csekélyesség kellene, hogy a valuták legalább is vagontételben álljanak rendelkezésre.

Mivel pedig elég pénzünk sohasem lehet, — már csak azért sem, mert annyi pénz nincs is a világon, — valahol a pénzben kívül kell keresnünk a boldogság lehetőségét.

Ezt célozza az, hogy elmondom egy kevésbé pénzes, de többé-kevésbé boldogabb napomat. Hátha valaki pénztelen életviteléhez megnyugvást, megismerést és eszközöket talál benne.

PÉNZTELEN NAPOM

Az ébredést teljesen rábizom arra a titkos ébresztőre, mely akkor kezd bennem dolgozni, amikor a tökéletes kipihenség mutatója elérte a maximumot. Ébredés után a következő párbeszédet folytatom magammal:

— Mi az ember célja a földön?

- A boldogság.
- Mi a boldogság első és legfőbb keleke?
- A szabadság.
- Szabad vagy?
- Szabad vagyok.
- Nahát!

Ennek a korlátlan szabadságnak igazolásul még szundikálok tíz percet, vagy két hetet, ahogy éppen kedvem tartja.

A külvilág első jelentkezési formája a dohányzási inger, de ez tudatomon kívül álló reflex. Rövidesen megállapítom, hogy egy szál dohányom sincs, ami végtelen örömmel tölt el, amennyiben a következő éjszakám nyugodtsága dohányinségem folytán biztosítva van.

Ezzel kapcsolatban számadást vetek magamban, hogy tulajdonképpen *mim is van?* Az eredmény gyors, világos és megdöbbentően: *semmim sincs!* Azaz, aki megadja a mi mindennapi kenyerünket, gondoskodott a mindennapi témáról, mely szerint... nézzük csak: „Egy apostol ebédelt egy étterem nagy ablaka mellett s amint *dus* tüzelőanyagot fűti be *lelke kázánját*, észreveszi, hogy az utcán az ablak előtt mind több ember csődül össze. Az apostol azt hiszi, hogy a tömeg tanítását várja, gyorsan befejezi ebédjét s nem veszi észre, hogy az utolsó falattal eltűnik az utolsó ember is a kirakat elől;...” szóval, valahogy így, na ez jó lesz — mondom — és úgy dözsölöm kezeimet, mintha én kaptam volna meg a leszerelendő államok hadianyaggal való ellátásának monopóliumát.

A tinta és a papír kérdése már csekélyesség. A pénztelenség találékonysága végtelen és könnyen győz a buta anyag felett. Én például közel huszféle anyagból tudok tintát csinálni és ezt a cikket az érettségi bizonyítványom hátára írom. És még mondja valaki, hogy nincs

semmi értelme a középiskolai végzettségnek.

Ezután rövid megfigyelés alá veszem szerveimet, ill. azok működését és mivel az anyagi alap távoli reménye sincs meg annak, hogy egy orvosi rendelőbe betegem a lábam, — megállapítom, hogy inkább egészséges vagyok. Kedvenc polgári — szolid és erkölcsös, de értelmében mély — szórakozásom, hogy a mosakodással kapcsolatban, fejemet bedugom a víz alá és mikor már éppen fulladnék meg, kikapom — maradéktalanul örülve a létezés folyamatosságának. Tetszik érteni? A polgári szabadságnak ez a pazar vizijátéka! Az örömmek az a maximuma, hogy szabadon, mondhatnám pajzánul játszhatom ilyen kérdésekkel mint élet vagy halál?! És persze: nem kerül pénzbe.

Reggelire egy csipetnyit fogyasztok Maeterlinckből; eddig ifjú modernekkel tölttem magam, de már — hiába! — nem bírja a gyomrom.

Ezután — mivel a külső világhoz nem fűz semmi vonatkozás — elvontan, nyugodtan és elmerülten dolgozom. Olykor tíz percet, olykor két hetet, amennyit éppen kedvem tartja. Mivel egyrészt nincs pénzem, másrészt nincs adósságom — nem zavar senki. Az adósság nekem felolvasok valamit készülő műemből, mikor fordítani akarok, inkább haladékat ad. Ha kifáradok a munkában, odaülök az ablakhoz és — mint egy proscenium-pályából — élvezem azt a cirkuszt ott kint.

Ahogy kereskedők balansziroznak el előttem, ahogy politikusok zsonglörködnek, ahogy életművészek produkálják magukat a szakadék szélén, a családfenntartók erőmutatványai, a gazdasági élet fakirjai, a nagyképuség bohócai, ki-mondhatatlanul érdekelnék, izgatnak, szórakoztatnak és mulattatnak. És nem kell megvárnom az előadás végét.

Igy, munka és efféle nemes szórakozás közt hamar eljön a dél. Az ebéd nem probléma. Ma például a következő menüt állítottam össze magamnak:

Előétel: Adynak egy kiadatlan verse Maupassant aforizmákkal, utána egy pohárkával Mikszáth üdítő humorából.

Leves: Szabó Dező-féle ragout, közéleti férfi-aprólékkal.

Sült: Mivel ugylátszik, a Géniusnál disznóölés volt, küldtek egy kis Erdős René-féle disznóságot, mire, hogy meg ne csömöröljek, ittam egy gyűszűnyi Pontoppidan. Majd faszírozott következt franciá klasszikusokból, Vadnay-főzelékekkel.

Tésztá: Farkasimre-szelet, műbékébeli mükomppóttal.

A Feketét nem birom.

És az egészre egy vizespohár Hunyadit.

Általában szerényen élek.

Ebéd után rendezem falok valamit, aztán egy félóracsakra ledőlök.

Délután hálistennek nem mehetek kávéházba rögzíteni vagy billiárdozni. Ehelyett elmegyek sétálni. És a minapi sétáról a mai néphumor olyan igazgyöngyöt hoztam haza, amit nem adnék nemcsak semmi pénzért, hanem semmi pénztelenségért sem. Ezt:

Elérek az egyik közeli faluig és már az első házak közt jártam, mikor az egyik kapu alól kisírók egy vereskepő atyafi. Abban a percben áll ki az utcára, a két tinóval egy feketeképű.

Azt kérdezi a fekete a verestől:

— Hol jára, Gergőbá?

Erre a veres visszaint a házra:

— Megnezém, Szabó Pistiek nem egészségesek-e?

Hát ez nem a mai idők keserű humorának egy gyöngyszeme?

Mire hazajövök, már este van.

A kályhában meggyújtom a lámpát és megindítom az általam feltalált duruzsoló szerkezetet. És lábamra terítve egy pokrócot, sokáig álmodozom a vidáman duruzsoló kályha mellett, melynek fénye arany pénztelenséget szór a padlóra.

És sajnálom, őszintén sajnálom a pénznek azokat a rabjait, akik ilyenkor felöltik a rabruhát és kénytelenek járni a pénz haláltáncát.

Lám, én illoz nyugodtan, megelégedetten és boldogan.

És ilyen boldog vagyok csaknem kivétel nélkül, mindennap, hogy a fene enné kukra ezt a... izé... szedő ur kérem, nem lehetne visszazárni, hogy a „mindennap” után pont jöjjön?

Hangsúlyozom, lényegesen kisebb a szám
összege, mint a 10 hektárosoknak adandó
százalékos kedvezmény számszerű vesztés
gén felül az a romboló hatás, mit az egye
lőtlen elbánás a többi társadalmi rétegekb
okoz és továbbra is nyílt politikai ugróde
kának és társadalmi rákfénének hagyja m
a konverzió kérdését.

Ítélet a nagykarolyi kémkedési pörben

A hadnagyot 10 évre elítélték, Tarczinsky szerkesztőt felmentették

Kolozsvár, január 30.

A VI. hadtest hadbírósa zárt ülésen szombaton és hétfőn tárgyalta a múlt őrrel Nagykarolyban leplezett katonai kémkedési ügyét. Két vádlott állt a hadbíró előtt: Kacinsky Virgil hadnagy, a nagykarolyi 88. gyalogezred tisztje és Tarczinsky Kázmér volt tanár és nagykarolyi lapszerkesztő. Az volt ellenük a vád, hogy összeköttetésben állottak a debreceni magyar kémközponttal s annak fontos katonai adatokat szolgáltatottak. A vádirat szerint Kacinsky hadnagy a múlt év augusztusában civil ruhába öltözve átszökött Magyarországra és ott egy magyar főhadnagynak különféle titkos terveket, a román hadsereg szervezeti szabályzatát és katonai folyóiratokat, valamint fontos információkat adott át katonai személyekről és csapatelhelyezésekről. Ezzel szemben Tarczinsky Kázmér ellen azt a vádat emelte a katonai ügyészség, hogy a hadnagyot, aki nála lakott, ő vette rá a kémkedésre.

A tárgyalás során a hadbíró mintegy 25 tanút hallgatott ki.

Hétfőn került sor a perbeszédre, melyek során a vádlottakat Fábíus dr., Georgescu dr. és Farkas dr. kolozsvári ügyvédek, továbbá Darabanth Miklós nagykarolyi ügyvéd, liberális képviselő védte. A hadbíró, amelynek Dan Artur ezredes volt az elnöke, mindössze 10 pernyi tanácskozás után hirdette ki ítéletét, amellyel Kacinsky Virgil hadnagyot 10 évi kényszermunkára és lefokozásra ítélte, Tarczinsky Kázmért pedig a vád és annak következményei alól felmentette. A hadnagy védői felebezést jelentettek be.

A súlyos betegek vonaton való szállítása

Bukarest, január 30.

A román államvasutak vezérigazgatósága nagyon fontos közérdekű határozatot hozott.

A vezérigazgatóság legújabb rendelete ugyanis a súlyos betegek vasúti szállítása felől intézkedik. A rendelet a következő árukat szabja meg: Egy súlyos beteg fedett teherkocsiban való szállítása a III. osztályú vasúti jegy hatáskörébe kerül. A legkisebb ár ezer lej. A beteget csak ketten kísérhetik. Ezek a rendes harmadosztályú jegyet fizetik. Azokért a tárgyakért, amelyek a beteg kényelméhez szükségesek, nem kell külön fizetni.

A teherkocsikat 24 órával az indulás előtt kell megrendelni. A vagonért 500 lej óvadékot kell letenni.

A fertőző betegek részére külön fülkét is lehet foglalni. Ebben az esetben a fülkék üllőhelyeit kell megfizetni, az 500 lej óvadék összege kivül.

Mexikóban is erős földrengés pusztított

London, január 30

Az óriási méretű földrengések úgy látszik, sorra pusztítanak a világ különféle helyein. Legújában Mexikó déli és középső részeiből jelentenek borzalmas földrengést. A hatalmas földrengések vasárnap többször megismétlődtek. A holtak és sebesültek száma igen nagy, a lakosság közt leirhatatlan a riadalom. Az áldozatok számáról az összeköttetés megszakadása miatt még hiányoznak a pontos jelentések.

Kedden lesz a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara új választása

Kolozsvár, január 30

Ismeretes, hogy a kolozsvári kereskedelmi- és iparkamara vezetőségi választását, amelyen Ilescu Viktor bankigazgató került be az elnöki székbe, megsemmisítették. Az új választás kedden délután zajlik le Mircea szenátor elnökletével. A keringő hírek szerint a választói gyűlés igen viharosnak ígérkezik és új leleplezésekről beszélnek.

Starhemberg leleplez:

Dollfuss tárgyalni akart Habichttal,

aki már utban volt Ausztria felé, amikor Hitler visszarendelte

Bécs, január 30.

Ausztriában nagy izgalmat keltett Starhemberg hercegnek, a Heimwehr főparancsnokának a Heimwehr-vezetők gyűlésén tartott beszéde, amelyben a herceg részletesen leplezte a Berlinből irányított ausztriai földalatti nemzeti-szocialista propagandát. Kijelentette Starhemberg azt is hogy Hitler már Ausztriába indította bizalmi emberét Habichtot, hogy titokban Dollfuss kancellárral tárgyaljon. Habicht repülőgépen már utban volt Ausztria felé, mikor Hitler szikratávírral hírtelen visszahívta, mert úgy találta, hogy Dollfuss nem nyújt elég biztosítékot a német követelések teljesítésére. Starhemberg ezután bejelentette, hogy a Heimwehr most már könyörtelenül érvényesíteni fogja önvédelmi jogát a náci provokációival szemben.

Starhemberg hozzátette még beszédéhez,

hogy ő hajlandó ugyan tárgyalni a német- osztrák jóviszony helyreállításáról, de csak közvetlenül magával Hitlerrel, avagy olyan magas politikai személyiséggel, aki Hitler személyes megbízólevelét mutatja fel.

Vasárnap különben Stájerországban és Karinthiában újabb bombamerényletek történtek a telefon és távíróhálózat ellen. A hatóságok ötezer shilling jutalmat tűztek ki a tettesek kézrekerítéséért.

Az osztrák szociáldemokrata párt 60 tagu vezetőtanácsa vasárnap befejezte napok óta tartó tanácskozásait és elhatározta, hogy hajlandó a békés és alkotmányos együttműködésre a Dollfuss-kormányval a náci ellen és Ausztria függetlenségének megővésére. Feltételül kötik le azonban, hogy a politikai pártok működését ne fojtsák el, köztük tehát a szociáldemokrata pártot sem.

Máramarosszigeti tűzkőcsempészeket fogott a brassói rendőrség

Brassó, január 30.

A brassói rendőrségnek, véletlen folytán, nagyszabású kovakő-csempészt sikerült lelepleznie. A Brassó mellett levő Prázmár község csendőrmestere egy fiatal legényről lepecsételten öngyújtót talált. A fiatalembert a csendőr kikutatta és annak egyik zsebében, legnagyobb meglepetésére, mintegy 30 darab kovakövet talált.

A csendőrök vállatára fogták a legényt, aki elmondotta, hogy a kovaköveket a községben házhoz-közöröstől vette. A csendőrök hamarosan előkerítették a közöröst, akinél szintén nagymennyiségű kovakövet találtak.

A közörös neve Goldstein Hermann, akinek Brassóban, a Hosszu-utca 128. szám alatt levő lakásán Bancila Miklós rendőrigazgató vezetésével vasárnap este váratlanul názkutatást tartottak.

Goldstein feleségét éppen abban a pillanatban fogták el, amint el akart távozni otthonról. Előbb a házat, azután az asszonyt kutatták át és jól elrejtve 500 darab kovakövet találtak.

A további vizsgálat újabb fordulatot hozott, amennyiben kiderült, hogy Goldstein Hermann a nagymennyiségű kovakövet egy Taub József nevű marosvásárosi fiatalembertől vásárolta, aki jelenleg a brassói hegyivadászoknál teljesít ideiglenes szolgálatot.

A felfedezésről értesítették a katonai hatóságokat akiknek hozzájárulásával Bancila rendőrigazgató Gavrilă rendőrkormányzó kíséretében ma előzetes letartóztatásba helyezte Taub Józsefet, akit kihallgatása után átadnak a hadbírósnak.

Brandschot igazolták az események

A szász néptanács „együttérzői” is kénytelenek voltak szembefordulni a hitleristákkal

Nagyszeben, január 30

Beszámoltunk arról a viharos szakadástól, amely a szász néptanácsnak a múlt hét elején tartott ülésén a hitleristák magatartása miatt bekövetkezett. A néptanács mintegy 90 jelen volt tagja közül 53 azonosította magát Glondys püspökkel, akit a hitlerista elnök, valamint a fenyegetőkedő Gust Waldemár, dr. Fabritius náci-vezér egyik legfőbb szárnysegéde, felfogásából kifolyólag gunyos és lebecsmérlő kifejezésekkel illetett, s az egyházfővel együtt kivonult az ülésről, majd ellengyűlést tartott s azon megbélyegezte a hitleristák elfajult gyűlölködését és erőszakosságát.

A kivált többség úgy akkor frissiben, mint később is, ismételt bizalmáról és ragaszkodásáról biztosította a püspököt, ugyancsak Roth Hans Ottót, a német parlamenti csoport elnökét és Muth Gáspárt, a romániai németek szövetségének elnökét, akiket a hitleristák részéről az utóbbi időben, különösen a kormány-párttal kötött választási paktum kapcsán, szintén sok személyi támadás ért.

A szakadók, akik végre kénytelenek voltak szembefordulni a diktatúrára törekvő hitleristákkal, akiket pedig a tavaly még melengáltak és bátorítottak, az elmúlt hét alatt még jobban megerősödtek. A nevezetes ülés óta a szász

néptanácsnak még 15 olyan tagja csatlakozott hozzájuk, akik nem voltak jelen a szakításnál. Ezzel az ellenzékiek száma az eredeti 53-ról 68-ra emelkedett.

A szász néptanácsnak azonban nem minden tagja bir szavazati joggal. A szász parlamentnek mindössze 103 teljesjogu tagja van, de az ellenzéknek már ezek abszolút többségét is sikerült megnyernie. Magát Glondys püspököt is számítva, most már a 103 szavazati joggal bíró tag közül 53 foglalt állást a néptanács hitlerista többségű vezetősége s általában a „népújítók” módszerei és eljárása ellen. Minthogy pedig ezáltal a hitleristáknak az egész néptanácsban már csak kisebbségük, az 53-mal szemben csupán 48 szavazatuk maradt, könnyen lehetséges, hogy a szakadók visszatérnek s többségükre támaszkodva, újra kezükbe ragadják a vezetést, háttérbe szorítva a Fabritius-Jickeli-Gust csoportot.

Brandsch lapja, a Die Neue Zeitung, nagy elégtétellel szögezi le, hogy előre látta ezeket a fejleményeket. Roth Hans Ottók azonban a múlt őszi néptanácsi választásokon együtthaladtak a hitleristákkal és támogatták kárhózatot és népbomlasztó politikájukat.

Mintegy választáskor azokra az ellentámadásokra, amelyek Gust Waldemárt a napokban a szász demokraták részé-

ről érték, a hitleristák szebeni lapja, az Ostdeutscher Beobachter legutóbbi száma Fabritiusnak, a „vezér”-nek, egy napiparancsát közli, amelyben a romániai náci Führerje teljes bizalmáról biztosítja adjutánsát, megállapítva, hogy ennek a néptanácsi ülésen tanúsított magatartása a nemzetiszocialista szellemről fakadt.

Fabritiusnak ez a napiparancsa persze újabb olaj a tüzre, hiszen a kivonult többség csak úgy hajlandó a jövőben együttműködni a hitleristákkal, ha elégtételt adnak Glondys püspöknek. Ennek pedig éppen ellenkezője történik: Fabritius, a vezér, is azonosítja magát a hepciáskodó Gust Waldemárral. Ilyen körülmények között a megbékélésre egyre kevesebb a remény.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara megmaradása érdekében

Marosvásárhely, január 30.

Hétfőn délelőtt a marosmegyei prefekturán a megszüntetésre ítélt marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara nevében 40 tagu küldöttség tisztelt Pörubsky Ferenc dr. vármegyei prefektus előtt. Rosenfeld Jenő, a kamara egyik al-elnöke arra kérte a prefektust, hogy a maga részéről is járjon közbe a 40 éve fennálló és 10 ezer tagot számláló kamara megtartása érdekében. Ugyanígy értelembe szellett még a prefektus előtt Ritz Antal, a Magyar Iparosgyűlés elnöke, Lakatos Sándor dr., a Gyáriparosok Szövetségének főtitkára, Bürger Albert gyáros, a kamara kormánybiztosa és Benkő László al-elnök. Pörubsky dr. prefektus megígérte, hogy a kamara megtartása érdekében maga is közbenjár s azonkívül az illetékes minisztérium elé vezeti a marosvásárhelyi kamara hatáskörébe tartozó négy vármegyei küldöttségét.

Tilos az álarcosbál Bukarestben

Bukarest, január 30.

Az ostromállapotról szóló rendelet értelmében a fővárosban csak a II. hadtest parancsnokságának az engedélye alapján lehet összejöveteleket és nyilvános mulatságokat tartani. A hozzáérkezett kérvényekkel kapcsolatban a hadtestparancsnokság közölte, hogy álarcosbálokat nem engedélyez, hanem csak rendes táncmulatságokat.

Suvich Budapestre is ellátogat

Róma, január 30

Suvich olasz külügyi államtitkár, a külügyminisztérium jelenlegi vezetője a római lapok jelentése szerint február második felében Budapestre látogat. Utazásának célja az, hogy visszaadja Gömbös Gyula miniszterelnök és Kánya Kálmán külügyminiszter római látogatását és megbeszélje a két országot érintő újabb politikai kérdéseket.

Legújabb

A FRANCIA KORMANYVALSAG ÜGYEBEN

Daladier dezinált miniszterelnök először Chaumets-nal, a lemondott miniszterelnökkel, majd a szenátus és kamara elnökével tárgyalt. Daladier kormányalakításának nagy nehézségek állanak útjában, mert hadilábon áll a szocialistákkal, akik annakidején a tisztviselői fizetéscsökkentés miatt bukását okozták. A jobboldal viszont amint nem szivleli, mert a kelleltenél engedékenyebbnek látszik Németországgal szemben, ahol Daladier kormányalakítását rokonszenvvel vennék. Az esti órákig Daladier-nak még nem sikerült összehoznia kormányát.

A Stavisky-ügyben különben az ügyészség kérte Ferry szenátornak, a volt Daladier-kormány kereskedelmi miniszterének mentelmi joga felfüggesztését. Ferry ugyanis tagja volt a lavall szénbánya igazgatóságának, amely nemrégiben bukott meg 53 millió frank hiánnyal, gyanus körülmények között.

A PRÁGAI TÖZSDÉN — amint Budapestre is jelentik, — a cseh korona árfolyama esik. A tőke menekül a cseh koronától s nemzetközi papirokai és árut vásárol. A kormány fontos pénzügyi intézkedéseket akar tenni a riadalom megakadályozására.

SPORT

A kanadai jégkorongütők Budapesten

BUDAPEST: Saskatoon Quakers—Magyar válogatott 0:0 A világhírű kanadai csapat, amely a milánói jégkorongütő bajnokságban Kanada válogatottja gyanánt indul, szombaton eldöntetlenül mérkőzött a magyar csapattal. Az eredmény igen hízelgő a magyar csapatra nézve. A második napon a kanadaiak azonban egész másképp játszottak.

Saskatoon Quakers—Magyar válogatott 7:0. Részdíjok 3:0, 2:0, 2:0. A vasárnapi mérkőzésen a kanadaiak erősen befeküdtek a játékba és valószínűleg lehengerelték a magyarokat. A mérkőzés elején a magyar csapat nemcsak szépen tartotta magát, hanem elszánt támadásokat vezetett ellenfele kapuja ellen. A vendégek azonban villámgyors, rámenős játékkal válaszoltak és a nyolcadik perc

ben az első korongot ütötték a magyar kapuba, majd 2 percre rá a másodikat. A 17-ik percben már 3:0-ra vezetett a kanadai csapat.

A mérkőzést parázs botrány zavarta meg. A kanadaiak ugyanis rendkívül rücsös, testi erejük felhasználásával játszottak, úgyhogy igen sok esés volt a pályán. Nem mondhatni ugyan, hogy szabálytalanságokat engedtek meg maguknak, de a játéktípus mégis oly erős volt, amelyet a magyar közönség és a magyar csapat is szokatlannak talált. Így aztán a közönség kiabált és tiltakozott az irtó játékmódor ellen, majd egy magyar és egy kanadai játékos összekapott, össze is verekedett, mire a bíró mindkettőt kiállította.

Brassó — Medgyes
jégkorongmérkőzés

Brassó. Brassói Korcsolyaegylet és Cetus Mercurii kombinált—Medgyes 8:3. Részdíjok: 2:1, 3:0, 3:2. A brassóiak technikásabbak és jobbak voltak. A brassói csapat főlénye már az első félidőben kiemelkedett, különösen nagy volt a második részdíjban, míg a harmadikban a medgyesi csapat lábrakapott és szép támadásokat vezetett a brassóiak kapuja ellen. Ez a részdíj volt a legvártatottabb és legizgalmasabb. Gyors futások, szép kombinációk voltak láthatók. Különben a medgyesiek nagyarányú veresége meglepetés volt. Mivel ez az érdekes sport Brassóban még ugyancsak gyermekcipőben jár, azt hitték a brassóiak,

hogy a vendégcsapat ad majd leckét nekik. E helyett fordítva történt.

A brassói csapat általában jó volt, főleg Ienhold és Meindt. A medgyesiek gyenge összjátékot mutattak és igen gyenge volt a kapusuk.

A mérkőzést szépszámu közönség nézte végig.

Szó van arról, hogy vasárnapra a nagyszerű csikszeredai jégkorongütők jönnek le Brassóba. Jelentős sportesemény lenne és a brassói jégkorongütők-re ráférne, hogy a csikiaktól tanuljanak.

A bob-világbajnokságban

Garmisch-Partenkirchenben Kilian (Németország) futott be elsőnek, míg Románia az Anghelescu által vezetett bobbal második lett. Harmadik a francia, negyedik az osztrák bob.

A másik román négyesbob, amelynek Papana főhadnagy, világbajnok volt a vezetője, diszkvalifikáltak a versenyszabályok alapján, mert a fékező Ostapoff főhadnagy a legveszélyesebb kanyarodónál kirepült a gépből. Papana főhadnagy most már Engelsbergben akarja kárpótolni magát a kettős bob-világbajnokságában való győzelemmel.

ASSZONYOM,
HA BEALL A HIDEG IDŐ...
Meg kell óvnia arcát kinos és kellemetlen
vörösségek, bőrpírdések és kipállások ellen.

A "CREME SIMON"
az egyedüli hatásos, higiénikus, ellenálló
széplő-szer, amely arcát fiatalos és simává
vörössé és annak fiatalosát és üdését
a tél zordonsága dacára megőrzi.
Figyellen használata módjára:
Reggel és este a lemosástól meg nedves
arcbőrrre egy kevé-

CREME
SIMON
"SIMON"-PUDER
"SIMON"-SZAPPAN

A korcsolyázó Európabajnokságban, amely vasárnap zajlott le Prágában, a nemzetek helyezése a következő: 1. Ausztria, 2. Lengyelország, 3. Franciaország, 4. Csehszlovákia, 5. Németország, 6. Románia. Romániát Irca Irimie hölgykorcsolyázó és Eissenbeisser Alfréd képviselték.

A verseny különben szép magyar sikert hozott a páros műkorcsolyázásban. A Rotter Baby—Szollás László világbajnokpár, kifutva rendes formáját, biztosan nyerte az 1934 évi Európa-bajnokságot. Második a Papetz—Zwack osztrák pár (a tavalyi Európabajnok), a harmadik a Pilarova—Kowalski lengyel pár s a negyedik a Gallo—Dillinger ugyancsak magyar pár.

Cseh—román korcsolyaverseny.

Kolozsvár: A vasárnapi cseh—román korcsolyázóversenyt minimális pontarányban a csehek nyerték. Az eredmények a következők:

500 méteres gyorskorcsolyázás: 1. Gáll (román) 50.2 mp., 2. Turnovszki (cseh) 50.6 mp., 3. Wartenberg (román) 50.9 mp.

1500 m. gyorskorcsolyázás: 1. Turnovszki (cseh) 2 p. 40.5 mp., 2. Gáll (román) 2 p. 45.7 mp., 3. Pop Béla (román) 3 p. 5000 méteres gyorskorcsolyázás: 1. Solovica (cseh) 9 p. 41.5 mp., 2. Pop Béla (román) 9 p. 51.2 mp.

A versenyt szépszámu közönség nézte

végig, köztük a cseh konzul és Dragán polgármester is.

TEMESVÁRI
LABDARUGÓ-MÉRKÖZÉSEK

Temesvár:
Kinizsi—Elektrika 2:0 (2:0).
Ilsa Rapid 2:0 (1:0).

Temesvár ezen a vasárnapon is jó példával járt elől. Máris megkezdte a labdarugást, — lévén mindössze 6 fok hideg a fagyponthoz.

KÜLFÖLDI LABDARUGÓ-MÉRKÖZÉSEK

BUDAPEST: A magyar fővárosban vasárnap barátságos mérkőzésekkel megkezdődött a futballszezon.

Hungária A. csapat—Soroksár 9:0.
III. Ker. F. C.—Hungária B. csapat 3:1.
Amatőr-alszövetségi válogatott—B. S. E. 3:1.
BÉCS: Wiener Sportklub—Wienna 9:2 (5:1).

A MAGYAR
ÖKÖLVIVÓBAJNOKSÁGBAN

a BTK győzött. Második a B. Vasutas, harmadik az FTC csapata.

Sporthirek

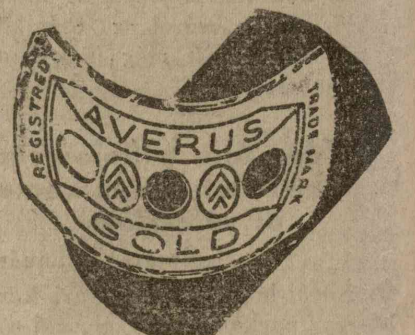
A Hungaria Noack-kal, a német válogatott ördögös technikájú, fiatal balösszekötőjével tárgyal. Noack egy hamburgi csapatban játszik és egyik legjobb embere volt a magyar válogatottat Frankfurtban verő német válogatottnak.

A norvégiai Oslóban tartott nemzetközi gyorskorcsolyázó versenyen az eddig lebonyolított számok eredményei: 500 méteren első G. Krugh norvég 45.2 mp., 5000 méteren pedig Mathiesen jun. norvég 8.58.7 mp. idővel.

A norvég hölgy-gyorskorcsolyázóversenyen Hortenben Undis Blikken az 1000 méteres távon 1.45.9 másodperccel új hölgyvilágrekordot állított fel. Az eddigi világrekordot a bécsi Landsbeck tartotta 1.48.5 másodperccel.

Hámozott
Jaffa-narancs

kapható mátl kezdve darabonként 250, 350, 4— és 5—lejes árban a Hess-gyárban

Élvezet
a borotválkozás

pengével!

Csakis ezt kérje mindenütt!

Képviselet és lerakás:

BUKAREST, CAL. CALARASILOR 80

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegtű hirdetés négyszeri feladásánál 25%o engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Állást nyer

Megyeszékhelyre 2 tagu vegetárius uricsalád megbízható mindenestől keres. Cim 1264. szám alatt a brassói kiadóban.

Gyermekgondozó nőt, aki magyarul is beszél, éves bonyaványokkal, két éves fiúhoz azonnali belépésre keresek. Cim: Brassó, Kut-utca 33., földszint. 1321

Szűgyártósegédek és bőrdőzők felvételnek. Cim 1322. szám alatt a brassói kiadóban.

Mérleglakatos, egyenkari és tizedes munkára azonnali felvétel. Ajánlatokat Rudolf Mossehoz, Cluj, „Önálló” jel-igére. 1325

Keresek azonnali belépésre engros fűszerkereskedő segé- det, vidékre. „Igyekvő” jel-igére. 1271

Suche geprüfte Kinderpflegerin, mit Jahreszeugnisse, zu einen neun Monate alten Kinde. Offerte an Adresse Lőb Izsó, Marghita, judetul Bihor.

ADY összes versei, olcsó propaganda kiadásban. 572 oldal, 1044 vers, egész vászonkötésben, ára csak 300 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58., (az udvarban).

NEM ÉRDEMES UNATKOZNI,

amikor 20 kltűnő
regényt kaphat — portómentesen 60 lejért!

1. Beczássy Judit: Az alispán rózsája.
2. Bibó Lajos: Botcsinálta vőlegény.
3. Bus Fekete László: A profi.
4. Dénes Gizella: A vörös pillangó.
5. Ego: Terka dolgozni akar.
6. Kelemen Viktor: Sárít elrabolják.
7. Kálmán Jenő: A dollárkalap.
8. Kellér Andor: A gárdista.
9. Kosáriné Réz Lola: Az argusszemű bandita főnök.

10. Lestyán Sándor: A gyilkos komédiája.
11. Lőranth László: Hetedik menyország.
12. Márton Lili: A tenger riportere.
13. Ligeti Ernő: A csodadoktor.
14. Sásdi Sándor: Kétéletű ember.
15. Surányi Miklós: Szakadék.
16. Surányi Miklós: Gaston és én.
17. Szántó György: Tóni ringbe áll.
18. Tersánszky I. Jenő: A veszedelmes napló.
19. Ujvári Sándor: Csodagép.
20. Várnai Zseni: Kanári.

Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassó. Kapu-utca 56—58 szám.